

ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEKÖĞRETİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
YÜKSEKÖĞRETİMİN YÖNETİMİ BİLİM DALI

**ERASMUS+ PROGRAMINDAN FAYDALANMA DURUMUNA
GÖRE LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜRLERARASI
DUYARLILIK VE ETNİKMERKEZCİLİK DURUMLARININ
İNCELENMESİ**

BURCU BONCUK

Yüksek Lisans Tezi

Eskişehir, 2019

**ERASMUS+ PROGRAMINDAN FAYDALANMA DURUMUNA GÖRE
LİSANS ÖĞRENCİLERİNİN KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIK VE
ETNİKMERKEZCİLİK DURUMLARININ İNCELENMESİ**

Burcu BONCUK

2019

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEKÖĞRETİM YÖNETİMİ VE POLİTİKASI ANABİLİM DALI
YÜKSEKÖĞRETİMİN YÖNETİMİ BİLİM DALI

**ERASMUS+ PROGRAMINDAN FAYDALANMA DURUMUNA
GÖRE LİSANS ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜRLERARASI
DUYARLILIK VE ETNİKMERKEZCİLİK DURUMLARININ
İNCELENMESİ**

BURCU BONCUK

Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Halis Adnan ARSLANTAŞ

Eskişehir, 2019

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Burcu BONCUK tarafından hazırlanan **Erasmus+ Programından faydalanma durumuna göre lisans öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinin değerlendirilmesi** başlıklı bu tez, 30/12/2019 tarihinde *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği*'nin ilgili maddeleri uyarınca yapılan **Tez Savunma Sınavı** sonucunda **başarılı** bulunarak, jürimiz tarafından oy birliği ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

<u>Görevi</u>	<u>Unvanı Adı SOYADI</u>	<u>İmza</u>
Jüri Başkanı :	Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR	
Danışman :	Doç. Dr. Halis Adnan ARSLANTAŞ	
Üye :	Dr. Öğr. Üyesi Çetin TERZİ	

PDF Eraser Free

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Erasmus+ Programından faydalanma durumuna göre lisans öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinin değerlendirilmesi başlıklı tezin bizzat tarafımda hazırlanan, özgün bir çalışma olduğunu; bu çalışmanın tüm aşamalarında (hazırlık, veri toplama, analiz, bilgilerin sunumu ve raporlaştırma vb.) bilimsel etik ilke ve kurallara uygun olarak hareket ettiğimi; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri, bilgi vb. için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara çalışmanın kaynakçasında yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan “Bilimsel İntihal Tespit Programı”yla tarandığını ve hiçbir “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, herhangi bir biçimde bu çalışmamla ilgili yukarıdaki beyanıma aykırı bir durumun saptanması halinde, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçların sorumluluğunu kabul ettiğimi bildiririm.

21/01/2020

Bureu BÖNÇUK

Teşekkür

Araştırmam sırasında yapmış olduğu katkı ve yönlendirmelerinden ötürü tez danışmanım Doç. Dr. Halis Adnan ARSLANTAŞ 'a, sayın jüri başkanı Doç. Dr. Semra KIRANLI GÜNGÖR ve sayın jüri üyesi Dr. Öğr. Üyesi Çetin TERZİ 'ye, her zaman arkamda olan annem Nedime BONCUK 'a ve babam İsmail BONCUK 'a, her zaman yanımda olan ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen Aykut DİZBAY, Betül SAYGAÇ ve İlknur KAYA 'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Teşekkür	i
İçindekiler.....	ii
Tablolar Listesi	v
Şekiller Listesi.....	viii
Özet.....	1
Abstract.....	2
BİRİNCİ BÖLÜM.....	2
1. Giriş	3
1.1. Problem Durumu.....	3
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Sayıtlılar	7
1.5. Sınırlılıklar	8
1.6. Kısaltmalar	9
İKİNCİ BÖLÜM	10
2. Kavramsal Çerçeve.....	10
2.1. Kültürlerarası Duyarlılık.....	10
2.2. Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli (DMIS).....	12
2.2.1. İnkâr.....	12
2.2.2. Savunma.....	12
2.2.3. İndirgeme.....	13
2.2.4. Kabullenme.....	13
2.2.5. Uyum.....	13
2.2.6. Bütünleşme.....	14
2.3. Etnikmerkezcilik.....	14
2.4. Çokkültürlülük.....	15
2.5. Kültürlerarası Eğitim.....	16
2.6. Erasmus+ Öğrenim Hareketliliği Programı.....	16
2.6.1. Erasmus+ Programı ile ilgili istatistiksel veriler.....	17
2.7. İlgili Araştırmalar.....	20
2.7.1. Yurtdışında yapılan araştırmalar	20

2.7.2. Türkiye'de yapılan araştırmalar.....	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	25
3. Yöntem.....	25
3.1. Araştırma Deseni	25
3.2. Evren ve Örneklem.....	25
3.2.1. Katılımcıların demografik özellikleri.....	26
3.3. Veri Toplama Araçları.....	29
3.3.1 Kültürlerarası duyarlılık ölçeği	29
3.3.2. Etnikmerkezcilik ölçeği.....	29
3.3.3..Etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık ölçeklerinin içsel tutarlık ve güvenilirliklerine ilişkin analizler	30
3.3.4. Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testi sonuçları.....	30
3.3.5. Faktör analizi sonuçları.....	31
4.4. Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri arasındaki ilişki...	32
3.4. Verilerin Toplanması.....	32
3. 5. Verilerin Çözümlemesi.....	33
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	35
4. Bulgular.....	35
4.5.Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeklerinin İçsel Tutarlık ve Güvenilirliklerine İlişkin Analizler (323 kişi).....	35
4.6. Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's Testi Sonuçları (323 kişi).....	35
4.7. Faktör Analizi Sonuçları (323 kişi).....	36
4.8. Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri Arasındaki İlişki (323) kişi.....	37
4.9. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	38
4.9. Yaşlarına Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	39
4.10. Yetiştikleri Coğrafi Bölgelere Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	40
4.11. Okudukları Üniversiteye Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	41
4.12. Okudukları Fakülteye Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	42

4.13. Yurtdışında Bulunma Durumlarına Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	43
4.14. Erasmus+ Katılımına Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	44
4.15. Okudukları Bölümlere Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	45
BEŞİNCİ BÖLÜM	47
5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler	47
5.1. Sonuç	47
5.2. Tartışma.....	49
5.3. Öneriler.....	51
KAYNAKÇA.....	53
EKLER	57
ÖZGEÇMİŞ	68

Tablolar Listesi

Tablo Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
2.1	Erasmus+ Programından faydalanan öğrencilerin geldikleri ülkeler (2016-2017)	18
2.2	Erasmus+ Programından faydalanan öğrencilerin gittikleri ülkeler (2016-2017)	19
3.1	Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı	26
3.2	Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşlarına göre dağılımı	26
3.3	Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları üniversiteye göre dağılımı	27
3.4	Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri fakülteye göre dağılımları	27
3.5	Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlere göre dağılımları	27
3.6	Araştırmaya katılan öğrencilerin yetiştikleri coğrafi bölgelere göre dağılımları	28
3.3.1	20 Maddelik Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayıları (60 kişi)	30
3.3.2	23 Maddelik Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayıları (60 kişi)	30
3.3.3	Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testi sonuçları (60 Kişi)	30
3.3.4	Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testi sonuçları (60 kişi)	31
3.3.5	Etnikmerkezcilik Ölçeğinin maddelerinin faktör yük değerleri (60 kişi)	31
3.3.6	Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Maddelerinin faktör yük değerleri (60 kişi)	31
3.3.7	Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri arasındaki Korelasyon Analizi (60 kişi)	32
4.1	20 Maddelik Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Cronbach Alpha kat-	35

	sayıları (323 kişi)	
4.2	23 Maddelik Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayıları (323 kişi)	35
4.3	Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testi sonuçları (323 Kişi)	35
4.4	Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testi sonuçları (323 Kişi)	35
4.5	Etnikmerkezcilik Ölçeğinin maddelerinin faktör yük değerleri (323 kişi)	36
4.6	Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin maddelerinin faktör yük değerleri (323 kişi)	36
4.7	Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri arasındaki Korelasyon Analizi (323 kişi)	37
4.8	Öğrencilerin cinsiyetlerine göre grup istatistikleri	38
4.9	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı bir şekilde değişip değişmediğini gösteren T-Testi sonuçları	38
4.10	Öğrencilerin yaşlarına göre grup istatistikleri	39
4.11	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin yaşa göre anlamlı bir şekilde değişip değişmediğini gösteren Anova Testi sonuçları	39
4.12	Öğrencilerin yetiştikleri coğrafi bölgelere göre grup istatistikleri	40
4.13	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin yetiştikleri coğrafi bölgelere göre anlamlı bir şekilde değişip değişmediğini gösteren Anova Testi sonuçları	40
4.14	Öğrencilerin okudukları üniversiteye göre grup istatistikleri	41
4.15	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürler arası duyarlılık düzeylerinin okudukları üniversiteye göre değişip değişmediğini gösteren T-Testi sonuçları	41
4.16	Öğrencilerin okudukları fakülteye göre grup istatistikleri	42
4.17	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürler arası duyarlılık düzeylerinin okudukları fakülteye göre değişip değişmediğini	42

	gösteren T-Testi sonuçları	
4.18	Öğrencilerin yurtdışında bulunma durumlarına göre grup istatistikleri	43
4.19	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürler arası duyarlılık düzeylerinin yurtdışında bulunma durumlarına göre değişip değişmediğini gösteren T-Testi sonuçları	43
4.20	Öğrencilerin Erasmus+ Programına katılımına göre grup istatistikleri	44
4.21	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürler arası duyarlılık düzeylerinin Erasmus+ Programına katılımına göre değişip değişmediğini gösteren T-Testi sonuçları	44
4.22	Öğrencilerin okudukları bölümlere göre grup istatistikleri	45
4.23	Öğrencilerin etnikmerkezcilik ve kültürler arası duyarlılık düzeylerinin okudukları bölümlere göre değişip değişmediğini gösteren T-Testi sonuçları	46

Şekiller Listesi

Şekil Numarası	Başlık	Sayfa Numarası
2.1	Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli	12

Erasmus+ Programından faydalanma durumuna göre lisans öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik durumlarının incelenmesi

Burcu BONCUK

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yükseköğretim Yönetimi ve Politikası Anabilim Dalı

Danışman: Doç. Dr. Halis Adnan ARSLANTAŞ

2019

Amaç: Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinin farklı değişkenlere göre incelemektir ve Erasmus+ Programından yararlanmış olan ve yararlanmamış olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini karşılaştırmaktır.

Yöntem: Bu araştırma nicel araştırma yöntemleri kapsamında gerçekleştirilmiştir ve tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenin kapsamı 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesinde öğrenim gören lisans öğrencileridir. Araştırmanın örnekleme, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen, her iki üniversitenin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nden 323 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler, Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnik merkezcilik Ölçeklerinin uygulanması ile elde edilmiştir ve SPSS 20 istatistik programı kullanılarak gerekli analizler yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmadan elde edilen bulgular öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinin Erasmus+ Programına katılım da dahil farklı değişkenlere göre de anlamlı farklılıklar gösterdiği yönündedir.

Sonuç ve Öneriler: Araştırmada öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnik merkezcilik düzeylerinin Erasmus+ katılımına göre büyük farklılık gösterdiği ortaya konulmuştur. Bu durumda gerek yerel gerekse küresel anlamda demokrasiye olan ihtiyaç nedeniyle de bu türden uluslararası uygulamaların dünyadaki tüm toplumlar için bir ihtiyaç olduğu düşünülebilir.

Anahtar kelimeler: Erasmus+ Programı, kültürlerarası duyarlılık, etnikmerkezcilik, postmodern eğitim

Abstract

Study of Intercultural Sensivity and Ethnocentrism Status of Undergraduates Students According to Participation to Erasmus+ Program

Burcu BONCUK

Eskişehir Osmangazi University Institute of Educational Sciences

Department of Higher Education Administration and Policy

Advisor: Assoc. Prof. Halis Adnan ARSLANTAŞ

2019

Purpose: The purpose of this study is to examine the intercultural sensitivity and ethnocentrism levels of university students according to different variables and to determine the contributions of Erasmus Program to postmodern education by comparing the levels of intercultural sensitivity and ethnocentrism among students who have benefited from Erasmus+ and not benefited from the Erasmus Program.

Method: This research was conducted within the scope of quantitative research methods and the survey model was used. The scope of this research universe are the students, who studying at Eskişehir Osmangazi University and Anadolu University during the spring term of 2018-2019 academic year. The sample of the study consists of 323 students, who had been selected by deliberate sampling method from the Faculty of Economics and Administrative Sciences and the Faculty of Education of both Eskişehir Osmangazi and Anadolu Universities. The data were obtained by applying the Intercultural Sensitivity and Ethnicity Scales and the essential analyzes were made by using the SPSS 20 statistical program.

Results: According to the findings of the study, the intercultural sensitivity and ethnocentrism levels of the students show significant differences, according to the participation variable of Erasmus + Program and with other variables.

Conclusion and Suggestions: In this research, it was revealed that the intercultural sensitivity and ethnicity levels of the students differed significantly according to Erasmus + participation. In this case, because of the need for democracy both locally and globally, such international practices may be considered as a need for all societies in the world.

Keywords: Erasmus+ Program, intercultural sensivity, ethnocentrisim, postmodern education

BİRİNCİ BÖLÜM

1. Giriş

Çalışmanın bu bölümünde, problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayıltular, sınırlılıklar, kısaltmalar ve konu ile ilgili araştırmalara yer verilmiştir ve bu başlıklar detaylı olarak açıklamıştır.

1.1. Problem Durumu

Yirminci yüzyılın sonlarına kadar ulusal hükümetlerin sorumluluğunda olduğu düşünülen eğitim sistemleri, küreselleşme süreciyle birlikte özellikle yükseköğretim basamağında uluslararası örgütlerin politikalarının etkisi altında kalmaya başlamış ve yükseköğretimde uluslararasılaşma, ulusal hükümetlerin temel politikası durumuna gelmiştir (Knight, 2004'ten akt, Kupfer, 2008, s.12).

Erasmus+ programı aracılığı ile farklı kültürler arasında kültürel duyarlılık yaratmak, Avrupa vatandaşlığına yönelik yükseköğretim sistem, yapı ve kültürleri arasında bir ortaklık sağlamak ve yükseköğretim basamağında verilen öğretimin niteliğini Avrupa Birliği idealleri ve öğrenci beklentileri doğrultusunda geliştirmek temel amaçlardır.

Akademik alana da yansıyan postmodern düşüncenin/çağın getirisi olarak görülen yükseköğretimde uluslararasılaşma ve eğitim sistemlerindeki küreselleşme süreçleri yabancı diller eğitim bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilere sunulan eğitimin ve onların da ileriki meslek hayatında uygulayacağı öğretim yöntemlerinin niteliklerini - bu bağlamda Kültürlerarası Yaklaşım (alm. Interkulturelle Ansatz) bir öğretim yöntemi olarak kabul görmektedir- (Skizmantalite, 2006, s.72) bu politikaya doğru çekmektedir. Fakat bu çalışmadaki kuşkulu yaklaşım olgu, modernitenin getirisi olarak Batı'ya yönelmenin ve bilim dünyasında Batı'yı temel almanın, değişim programları çerçevesinde de Avrupa vatandaşlığına yönelik yükseköğretim sistem ve yapısını sağlamak, bu öğretim niteliklerinin Avrupa Birliği ideallerini pekiştirir olması şeklinde okunabileceğidir. Yabancı Dil Bölümlerinde Batı Dillerinin referans alınması, dolayısıyla dilin yapısının, o dilde yazılan edebi metinlerin okunması ve incelenmesinin eğitimi hâlihazırda bir kültür aktarımını, başka bir kültürü tanıyarak öğrencinin tekrar kendi kültürel olguları-

PDF Eraser Free

nın, kendi geleneklerinin farkına varmasıyla kültürlerarası bir duyarlılığı kendi toplumu içerisinde de dolaylı da olsa sağlayabilmektedir.

Bu çalışmada yurtdışı deneyimi edinmiş ve edinmemiş öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin analizi, aldıkları eğitimin yöntemleri, sistemi ve yapısı itibari ile ayırt edici özellik niteliğinde açıklanamayabilir. Fakat batı dilleri eğitimi alan öğrencilerin modernite perspektifinden Batı'ya yönlendirilmeleri, her ne kadar o dilin anadil konuşucularının yaşadığı toplumu dolaysız yoldan gözlemlenmeleri ve akademik alanda yeni imkânlar sunması açısından olumlu gözükse de, Türkiye ve Türk toplumunda yetişmiş öğrencinin Batı dünyasında ötekileştirilmesi sebebi ile etnikmerkezcilik düzeyinin de artabileceği, bunun yapılmış önceki çalışmaların aksine, yurtdışı deneyimi edinmiş öğrencilerde de kayda değer bir düzeyde gözlemlenebileceği düşünülmektedir.

Daha önce konu ile ilgili yapılmış olan çalışmaların durumu, kültürlerarası duyarlılığı değişim programından yararlanmış öğrenciler açısından yüksek oranda, etnikmerkezciliği ise değişim programından yararlanmamış öğrencilere nazaran daha az oranda sunmaktadır. Bu çalışmada da değişim programları aracılığıyla yurtdışı deneyimlerini akademik alanda da edinmiş öğrenciler ile yurtdışı deneyimi olmasa da çağımızın teknolojik gelişmeleri ve globalleşme çerçevesinde aslında yabancı kültürlerle duyarlılıklarının açık ara farkta olmayabileceği göz önünde bulundurulmaktadır. Diğer bir çerçeveden bakılacak olursa, özellikle yabancı diller eğitim bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin aldıkları eğitimlerinin kapsamı gereği etnik merkezciliğin ölçüldüğü maddelerde kırılmaların gözlemlenebileceği ve bunun yurtdışı deneyimi ile açıkça bir bağlantısı olamayabileceği de öngörülmektedir.

Özellikle yabancı diller eğitim bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin aldıkları eğitimlerin, gereği etnikmerkezciliğin ölçüldüğü maddelerde kırılmaların gözlemlenebileceği ve bunun yurtdışı deneyimi ile açıkça bir bağlantısı olamayabileceği de öngörülmektedir; buna istinaden de etnikmerkezcilik, Alatas (2016)'ın Avrupa merkezilik olarak ele aldığı, Avrupa vatandaşlığına yönelik yükseköğretim sistemi ve yapısına; Avrupa Birliği ideallerine modernitenin Batı odaklılığının Türk toplumundaki öğrenciler üzerine akademik bir ötekileştirme olarak yansıyabileceğinden, yine önceki çalışmalara nazaran yurtdışı deneyimi yaşamış öğrencilerde de kayda değer oranda gözlemlenebilir.

Patterson (2006)'ın çalışmasında vermiş olduğu bir örneğe göre ABD vatandaşı olan bir Afrikalı öğrenci uluslararası bir program aracılığı ile Berlin'e öğrenci olarak

gitmiştir ve Berlin’de Afrikalı insanlara karşı olan ırkçılık ve kötü olaylarla karşılaştıktan sonra ülkesine dönmüş ve Amerika’da Afrikalı Amerikalı vatandaşlar için insan hakları öncüsü olmuştur. Bu örnekte olduğu gibi yurtdışında öğrenim gören öğrencilerin vatandaşı oldukları ülke baz alındığında ve ülkelerin siyasi ilişkileri göz önünde bulundurulduğunda öğrencinin gittiği ülkede ötekileştirilmesi ve kültürlerarası duyarlılığını geliştirememesi de olağandır. Postmodern çağın alt kültür ve (kültürel) çoğulculuk getirisi, bu ötekileştirmeye karşı eleştirel bir cevaptır; kökeni ve ereği yadsımayan bu çağ ise Kızıler (2006, s.139)’e göre eskiyi ve geleneği yeni ile harmanlamakta, kendisine yeni bir (sanal) gerçeklik yaratabilmektedir.

Toplumdaki heterojen öznelerin de içinde yetiştikleri farklı kültürler, bölgeler ve farklılık-benzerlikler subjektif bakış açılarında etnikmerkezciliği de beraberinde getirebilmektedir; yurtdışı deneyimi edinmiş ya da edinmemiş yabancı diller eğitim bölümü öğrencilerin, akademik alanda eğitimlerinin getirisi olarak hâlihazırda bir kültürlerarası etkileşimler içerisinde bulunsalar da aynı zamanda öğrenmekte oldukları yeni kültürü tanımlarken kendi kültürlerini de yeni baştan öğrendikleri için kendi kültürel özelliklerini referans almaları beklenebilir. Fakat bu referans, etnikmerkezcilik kavramı göz önünde bulundurulduğunda, kendi kültürünü temel alarak başka kültürleri yargılamak olarak da karşımıza çıkmaktadır.

Yükseköğretim öğrencilerinin Erasmus+ Programı kapsamında yer almalarının beklenen çıktıları olmakla birlikte özellikle kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik kavramları açısından ne gibi değişimler yaşadıklarını ortaya koymak bir gereksinim olarak görülmektedir. Bu gereksinim doğrultusunda da etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeylerine ilişkin bir çalışma yapılarak bu düzeyler ortaya konulmalıdır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın genel amacı yükseköğretim öğrencilerinin Erasmus+ Programına katılıp katılmamalarına göre kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda da şu alt problemlere cevap aranmaktadır.

1. Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri nedir?
2. Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?

3. Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri yetiştikleri coğrafi bölgelere göre farklılık göstermekte midir?
5. Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri Erasmus+ katılıma göre farklılık göstermekte midir?
6. Öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri nedir?
7. Öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
8. Öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
9. Öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri yetiştikleri coğrafi bölgelere göre farklılık göstermekte midir?
10. Öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri Erasmus+ katılıma göre farklılık göstermekte midir?
11. Etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık kavranları arasındaki ilişki nasıldır?
12. Bu iki kavram arasında Erasmus+ katılımı sonrasında farklılaşmalar var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmada öğrencilerin yurtdışı deneyimlerinin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinde bir etki yaratıp yaratmadığı incelenmiştir. Akademik anlamda yurtdışı deneyimine sahip olan öğrenciler ve yurtdışı deneyimi olmayan öğrenciler arasında fark bulunması halinde, yurtdışı deneyiminin içinde yaşadığımız ve postmodern olarak adlandırılan çağın gerekliliklerine sahip olma konusunda katkı sağladığı söylenebilecektir.

Postmodern çağ, Dündar'ın (2013, s.144) tanımına göre, Toynbee tarafından 1947 yılında Batı Medeniyetinin yeni bir devresini tarif etmek amacıyla oraya atılmış bir terimdir ve modern sonrası anlamına gelir. Modernizm akla, bilime evrenselliğin önceliğine vurgu yaparken, postmodernizm, öznelliğe, yerelliğe ve yeniden yapılandırılmaya vurgu yapar. Tezcan (1993, s.39), postmodernizmi yeni toplum yaşam biçimi, yeni bir ekonomik düzen ve kültürel anlamda yeni biçimsel özellikler olarak görür ve Tezcan'a göre modern çağ artık aşılmıştır. Fakat daha önce ifade edildiği gibi Batı Me-

PDF Eraser Free

deniyetinde 1947 yılından sonraki dönem postmodern olarak anılmaya başlanmışken, ülkemizde postmodernizm 1990'lı yıllarda tartışılmaya başlanmıştır. Bu durumda postmodernizmin sadece kavram olarak değil içerik ve işleyiş olarak da ülkemize geç geldiği ve hala modernizmi aşılammış olması söylenebilir.

Aydın'ın (2006, s.60-62) eğitimdeki modern ve postmodern modeller ile ilgili çalışmasında belirttiği modellere bakacak olursak modern eğitim modellerinde, aktarımcılık, erkçilik, nesnellik ve mesafecilik gibi modelleri görülmektedir. Postmodern modellerde ise, etkileşimcilik, mesafesizlik ve öznelcilik gibi modelleri görürüz. Bu modellerin içerikleri incelendiğinde ülkemizde postmodern modeller aslında ülkemizde hala amaçlanan modeller olarak kalmışlardır. Demir ve Demir'in (2009) yaptığı çalışmada Erasmus+ öğrenim hareketliliği programı ile yurtdışında eğitim alan öğretmen adayları ile görüşülmüş. Çalışmanın amacı öğrencilerin döndükten sonra kendilerine ve topluma katkılarını değerlendirmektir. Bu çalışmada öğrencilerle görüşmeler yapılmış ve gidiş amaçları saptanmıştır. Öğrenciler çok kültürlü bir ortamda yaşamayı, Avrupa'yı, Batı anlayışını merak ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmanın bu kısmı da öğrencilerin düşünceleri aslında ülkemizde yükseköğretim öğrencilerinde hala modernizm anlayışının hüküm sürdüğünü bize göstermektedir.

Bu araştırmanın önemi öğrenim hareketliliği programından yararlanan öğrenciler ve yurtdışı deneyimi olmayan öğrencilere uygulanacak ölçekler ile aralarındaki farklar değerlendirilip, ülkemizin farklı bölümlerinde okuyan öğrencilerin hızla değişen dünyaya kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyi açısından ne kadar uyum sağladıklarını saptamak bu iki grup arasındaki farkları belirlemektir. Ve daha önce yapılan benzer araştırmaların sonuçları ile küreselleşen günümüz dünyasındaki sonuçların göstereceği farklılıkları belirlemektir.

1.4. Sayıtlar

- Bu çalışma üniversite öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik ölçeklerindeki maddeleri samimi olarak işaretledikleri varsayılmaktadır.
- Veri toplama araçlarının görüşleri ortaya çıkaracak nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma 2018-2019 Eğitim Öğretim yılında Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören;

- İlköğretim Matematik Öğretmenliği
- Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
- İngilizce Öğretmenliği
- Fen Bilgisi Öğretmenliği

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören;

- İşletme
- İktisat

Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören;

- İlköğretim Matematik Öğretmenliği
- Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi
- İngilizce Öğretmenliği
- Almanca Öğretmenliği
- Fransızca Öğretmenliği
- Okul Öncesi Öğretmenliği
- Sınıf Öğretmenliği
- Resim-İş Öğretmenliği
- Zihinsel Engelliler Öğretmenliği

Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören;

- İşletme
- İktisat
- İngilizce İşletme
- İngilizce iktisat

Bölümleri öğrencileri ile sınırlıdır. Araştırmaya toplam 323 öğrenci katılmıştır. Örneklem ilk etapta Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesinin Mühendislik Fakülteleri de dahil edilmişti. Fakat Araştırma için etik izinlerin alındığı dönemde Anadolu Üniversitesi bünyesinde bulunan Mühendislik Fakültesi 2018 yılında açılan Eskişehir Teknik Üniversitesi bünyesine girmesiyle ve o dönem Eskişehir Teknik Üniversitesinin etik kurulunun kurulmamış olmasından ötürü Mühendislik Fakülteleri örneklemden çıkarılmıştır.

PDF Eraser Free

1.6. Kısaltmalar

1. AB (Avrupa Birliği)
2. BÖTE (Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü)
3. İng. (İngilizce)
4. Öğr. (Öğretmenliği) Örneğin, İngilizce Öğr. (İngilizce Öğretmenliği)
5. vd. (ve diğerleri)

2. Kavramsal Çerçeve

2.1. Kültürlerarası Duyarlılık

Kültürlerarası duyarlılığın pek çok tanımı vardır. Kültürlerarası duyarlılık, insanlar hakkında olumlu ya da olumsuz, iyi ya da kötü, doğru ya da yanlış gibi yargılarda bulunmadan kültürel farklılıklar ve benzerliklerin farkında olmaktır (Liu, 2016, s.14). Ayrıca kültürlerarası duyarlılık kültürel farklılıklara olan yargıları yok edebilme ve farklılıklara adapte olurken uygun davranışlar sergileme olarak da ifade edilebilir.

Kültürlerarası duyarlılık, kültür farklılıklarına ve diğer kültürlerden olan insanların bakış açılarına karşı duyarlı olmayı ifade etmektedir (Üstün, 2011, s.22). Kültürlerarası etkileşimlerin giderek daha yoğun yaşandığı, sosyokültürel farklılıklara daha fazla önem verilmeye başlandığı çağımızda başarılı bir toplumsal yaşam için en temel gerekliliklerden biri de hoşgörülü bir biçimde kültürel farklılıklara duyarlılıktır (Asutay, 2007, s.10) .

Günümüz dünyası, kültürel anlamda, ekonomik, politik ve teknolojik anlamda küresel bir köye doğru evrilmektedir ve içinde yaşadığımız yüzyılda insanların varlıklarını sürdürebilmeleri için kültürel duyarlılık yeteneğine ihtiyaçları olduğunu söyleyebiliriz. Çoğulcu karakterlerin giderek arttığı günümüz dünyasında, toplumların kültürlerarası duyarlılığa duydukları ihtiyaç artmaktadır. Bir diğer deyişle de çoğulcu dünyada, uyumlu ve anlamlı yaşayabilmenin anahtarı olarak da kültürlerarası duyarlılık gösterilir. (Tamam, 2010, s.174).

Chen ve Starosta (1997, s.8-10) kültürlerarası duyarlı olan kişinin sahip olması gereken özellikler şu şekilde açıklamışlardır;

- *Özgüven:* Kültürlerarası duyarlılığa sahip olan kişi, genellikle yüksek oranda özgüven özelliğine de sahiptir. Özgüveni yüksek olan kişiler, dışarıdan olumlu görünürler ve diğer insanlarla iletişim kurarken kendinden emin bir tavır sergilerler (Chen ve Starosta, 1997, s. 8)
- *Özdenetim:* Özdenetim, kişinin davranışlarını düzenleyebilme yeteneğidir. Yüksek özdenetime sahip kişiler, genellikle kendini iyi tanıtmaya ve sosyal davranışların düzgün ve uygunluğu konusunda hassastırlar. Ayrıca daha dikkatli olmaya, başkaları odaklı olmaya önem verirler ve çeşitli

iletişim durumlarına kolayca adapte olabilirler (Spitzberg ve Cupach, 1984, s. 34)

- *Açık görüşlülük*: Açık görüşlülük, kişilerin özelliklerini açıkça ve uygun şekilde ifade etmelerine destek olur. Kültürlerarası duyarlı kişi, çokli formlardaki düşünce yapılarını kabul eder ve anlayış gösterir (Hart ve Burks, 1972, s. 79). Ayrıca açık görüşlülük düşünce yapıları ile ilgili farklı bakışa açıların farkına varmaya, kabul etmeye ve minnettar olmaya istekli olmaktır.
- *Empati*: Empati, uzun zamandır kültürlerarası duyarlılığın temelinde yer alan bir düşünce yapısıdır ve başka birini yansıtmaya sürecini ifade eder. Empati yeteneğine sahip olan kişi, farklı kişilerin düşünce yapılarını anlayarak aynı şekilde düşünebilen ve diğer insanlarla aynı duyguları hissedebilen kişidir (Adler ve Towne, 1987, s.95).
- *Etkileşime katılım*: Etkileşime katılım, kişilerin konu ve durumları algılayıp, kendi düşüncesini ortaya koyabilme yeteneğidir (Spitzberg ve Cupach, 1984, s. 47). Etkileşime katılım, insan iletişimindeki en temel süreci ifade eder.
- *Önyargısızlık*: Önyargısızlık, kültürlerarası iletişimde diğerlerini içtenlikle dinleyebilmeyi ifade eder. Önyargılı kişi, iletişim sırasında yeterli veri elde edememesine rağmen direkt olarak sonuca varma eğilimi gösterir (Hart ve Burks, 1972, s. 82). Kültürlerarası etkileşim sırasında önyargılı olmayan kişi, kültürel farklılıklardan keyif alma eğilimi gösterir.

Kültürlerarası duyarlılığın ölçümü ile ilgili araştırmalardan biri ve bu çalışmada da kullanılacak olan, Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği (Intercultural Sensivity Scale-ISS)'dir. Konu ile ilgili bir diğer çalışma, Milton Bennet'in (1986) geliştirdiği Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli (Development Model of Intercultural Sensivity-DMIS)'dir. Yine bu kuramsal çerçeveye dayalı olarak geliştirilmiş olan bir çalışma da Mitchell R. Hammer ve Milton Bennet(1998)'in geliştirdiği Kültürlerarası Gelişim Envanteri (Intercultural Development Inventory- IDI)'dir. Kültürel duyarlılığı ölçmek için geliştirilmiş olan bir diğer ölçek ise, Dharm P.S. Bhawuk ve Richard Brislin (1992)'in Kültürlerarası Duyarlılık Envanteri (Intercultural Sensivity Inventory- ICSI)'dir. (Bekiroğlu ve Balcı, 2014,s.4-6).

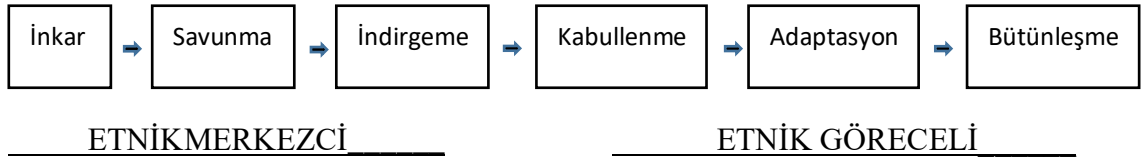
Kültürlerarası duyarlılığın azalması etnikmerkezciliği beraberinde getirirken, artması etnikmerkezciliği azaltır.

2.2. Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli (DMIS-Development Model of Intercultural Sensivity)

Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli, kültürlerarası durumlardaki kişilerin deneyimlerini ve gözlemlerini açıklamak için Bennet(1986) tarafından geliştirilmiştir. Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli, tutum ve davranışlardaki değişimlerin modeli değildir, aksine bilişsel bir yapının gelişim modelidir. Bu model altı evreden oluşmaktadır. İlk üç evre (inkar, savunma, indirgeme) etnikmerkezcidir. Son üç evre (kabullenme, uyum, bütünleşme) ise etnik görecelidir.

Şekil 2.1

Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modeli

2.2.1. İnkâr

Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modelinin versayımına göre ilk etnikmerkezcî evre olan inkar evresinde diğer kültürler aşağılanmaz ve tasfırları belirsizdir. Bunun sonucu olarak da farklı kültürlerle iletişim deneyimlenmemiştir veya deneyimlenmiş olsa dahi “yabancı” yada “göçmen” gibi sınıflara girmeyen ve yeterince farklı olmayan kültürlerarası durum deneyimlenmiştir. İnkâr evresindeki kişiler kültürel çeşitlilik kavramının bütünüyle reddeder ve diğer kültüre mensup kişilere, belirli grup isimlerinden ziyade “onlar” diye hitap ederler (Bennet, 1986, s.182).

2.2.2. Savunma

İkinci etnikmerkezcî evre olan savunmada, diğer kültürlerin aşağılandığı durumlar söz konusu olabilir. Örneğin kişi kendi grubu için söylenen genellemelere itiraz eder ve “her grubun özellikleri kendine özgü ve farklı” gibi varsayımlara karşı çıkar.

PDF Eraser Free

Savunma evresinde biz/onlar kutuplaşması yoğun olarak mevcuttur ve çeşitlilik durumlarında kişi, kuşatma altındaymışçasına kültür savunmasına geçer. “Onlar bizim bütün iş fırsatlarımızı elimizden alıyor” gibi ifadeler dışarıdan bakan biri tarafından baskın kültürün kendi kültürel önceliklerini savunması gibi yorumlanabilir. Fakat evre, diğer grupta da aynıdır. Baskın olmayan kültürde de kişiler, kültürlerini kuşatma altında hissederek savunmaya geçerler (Bennet, 1986, s.183).

2.2.3. İndirgeme

Etnikmerkezci evrelerin sonuncusu olan indirgemedeki kültürel farklılıklardan kaçınmak için en karmaşık stratejiler temsil edilir. Yüzeysel farklılıklar, etiketler ve diğer gelenekler kişi tarafından bilinir. Fakat, “Esasında hepimiz aynıyız, hepimiz Tanrının çocuklarıyız” gibi varsayımlar yapılır. Bu varsayımlar kültürler arasındaki temel benzerlikleri kullanarak savunmayı basite indirgemedir. Bu evrede baskın olmayan kültürdeki insanlar, ön yargısal bir aşağılamaya maruz kalmadıkları sürece hayatlarını bir şekilde idame ettirebilirler. Fakat kurumsal alanda bu evreyi yaşayan baskın kültürdeki benzerlikleri baz alarak ve herkesin aynı olduğunu iddia ederek ayrımcılık yapabilirler ve kültürel önceliklerini kendi avantajlarına kullanabilirler. Varsayımları “farklı olmamak” olduğu için de bu durumun farkına varmayabilirler (Bennet, 1986, s.183).

2.2.4. Kabullenme

Etnik göreceli ilk evre olan kabullenmede kültürel bağlamın dünya çapında yeniden yapılandırılması ifade edilir. Tüm değerler, inançlar ve davranışlar, farklılıkları ile birbirlerinden ayrılmış ve bağlamsal kategorilere göre organize edilmiştir. Bu evredeki “kabullenme” eşittir fakat diğer güçlülere göre farklıdır. Ayrıca bu evredeki kabullenmenin “anlaşma” ya da “sevme” gibi anlamlara gelmesi gerekmez. Örneğin biri etnik göreceli olabilir fakat hala belirli bir kültürü sevmeyebilir veya o kültürün değerleri ile kendi değerleri bağdaşmayabilir. Çünkü kültürel bağlamda bu tarz anlaşmazlıklar da mevcut olabilir ve bu evredeki kişiler diğer kültürlerdekiyle aynı bakış açlarına sahip olabileceklerini düşünmezler (Bennet, 1986, s.184).

2.2.5. Uyum

Uyum evresinde hareket, kendi kültür bağlamımızın dışında düşünmemiz ya da davranmamız gerektiği durumlarda ortaya çıkar. Bu ihtiyaç ise diğer kültürlerle olan günlük iletişimin çok daha yoğun olduğu durumlarda ortaya çıkar. Örneğin yurtdışına

PDF Eraser Free

çıkığımız zaman ya da çok kültürlü bir takımla çalışmak durumunda olduğumuz zaman. Bu noktada kültürel bağlamlardaki basit farkındalık, herhangi bir zorluk yaşamaksızın davranışlarımızı yönlendirir.

Uyum, diğer kültürlerin bakış açılarını kazanma eğiliminde, bilişsel çerçeve değişimi formunu alır. Bennet (1986, s.185) tarafından bu yetenek “kültürel empati” adı ile tartışılmıştır. İnsanlar diğer kültürlere kasti bir yoğunluk olmaksızın uyum sağlarlar. Bu sürecin, uyumun bilinçli bir süreç olduğu tanımlandığından beri, özümlemeye yakın olduğu ifade edilir (Bennet, 1986, s.185).

2.2.6. Bütünleşme

Kültürlerarası Duyarlılık Gelişim Modelinin son evresi olan bütünleşmede, gelişim vurgusu tamamen kültürel kimliklerle çevrilidir. Bu bağlamda kimlik, bir kişinin deneyimine uyum sağlanmasına olanak veren meta seviyelerinin temelleridir. Bütünleşme durumuyla iç içe olan insanlar genellikle kendi dünya görüşlerinde zaten bir kültürel ya da çok kültürlü olan kişilerdir (Bennet, 1986, s. 186).

2.3.Etnikmerkezcilik

Bu kavram, Sosyal Bilimler’de William Graham Sumner tarafından ilk kez 1906 yılında kullanılmıştır (Kartarı, 2003, s.208). Etnikmerkezcilik, Sumner (1906, s.13)’a göre kişinin kültürünü merkeze koyması ve diğer kültürleri kendi kültürünü temel alarak sınıflandırmasıdır. Diğer bir ifade ile etnikmerkezcilik, kişinin kendi kültürünün üstünlüğüne inanması ve farklı kültürleri, kendi kültürünün değerleri ile yargılamasıdır (Jandt, 1995, s.41).

Carrigan, Sanders, Pourdavood (2005, s.3)’un çalışmasında Arcand ve Vincent (1981)’in Batı’daki tarih kitaplarında yerlilerin tanımlarını tek tipleştirilmiş, sıra dışı gösterilmiş ve önyargılarla dolu olarak buldukları ifade edilmiştir. Yerlilerin değerlerini ve katkılarını betimlemek için kullanılan kelimeler, zamanla evrensel normlara dönüşmüşlerdir ve bu durum Arcand ve Vincent’a göre etnikmerkezcilik kökenlidir.

Etnikmerkezcilik kavramı ile sık sık karıştırılan bazı kavramlar vardır. Bu kavramlar ırkçılık ve zenofobidir. Bu kavramlar birbirleriyle sıkça karıştırılırsa da ve bazı durumlarda birbirlerinin yerine kullanılırsa da temelde birbirlerinden oldukça farklı kavramlardır.

Etnikmerkezcilik daha önce ifade edildiği gibi, kendi ait olduğu etnik ve kültürel sınıfı merkeze koyarak, diğer etnik sınıftaki insanları kendi kültür değerlerine göre yar-

PDF Eraser Free

gılamaktır. Etnikmerkezci birey, kendi kültürüne yakınlık gösterdiğini düşündüğü etnik grupları ve ya kültür benzerliği içinde olduğu grupları, kendisinin merkezinde bulunduğu çemberde merkeze yakınlaştırır. Irkçılık ise farklı bir kavramdır. Irkçılık, kendisinden farklı bir etnik grup için negatif klişeler öne sürerek ve damgalayarak, bu sembolik dışlamayı temel alarak, kendisinde kendi ırkının diğer gruptan daha üstün olduğunu iddia etme hakkına sahip olduğunu düşünmektir. Sonuç olarak ırkçılık, fiziksel farklılıkların temel alındığı bir hiyerarşidir. Aslında ırkçılık sadece takınılan tavırların, inançların ve kanaatlerin birleşimi değil, aynı zamanda davranış, uygulama ve eylemleri beraberinde getirir. Irkçılık sosyal bir yapıdır. (Carignan, Sanders, Pourdavood, 2005, s.3). Zenofobi ise, John (2007, s.18)' un ifadesine göre, irrasyonel bir “yabancı” korkusudur. Hjrem (1998) zenofobiyi; kişilerin ve ya grupların, kendi ait oldukları grup dışındaki bireylere karşı olumsuz korku ve tutumlarının bütünü şeklinde ifade etmektedir. Türkiye’ de bu kavramı ölçmek için Bozdağ ve Kocatürk (2017) zenofobi ölçeğini geliştirmişlerdir.

2.4. Çokkültürlülük

Çokkültürlülüğün farklı biçimleri mevcut olsa da en genel tanımıyla, geçmişte yaygın olan özümleme anlayışına karşı bir alternatif niteliğindedir. Çokkültürlülük bir ülkede mevcut olan çeşitli kültürlerin varlıklarını kabul eder. Bu durum sadece çok fazla farklı kültürün toplumda var olması anlamına gelmez. Tam aksine, farklı kültürlerin kendi kendilerine büyüyebileceği alanları oluşturan, garanti ve teşvik sağlayan bir toplumu ifade eder (Aydın, 2013, s.3). Çokkültürlü bir toplum olmak, sadece toplum üyeleri arasındaki adet, gelenek ve diğer farklılıkları değil, farklı kültürlere ait olmalarından ötürü benimsedikleri ve bağlı hissettikleri değerler ve bu yüzden inandıkları bu değerlere uyumlu olarak gerçekleşmesini istedikleri adalet anlayışları arasında farklılık olduğu anlamına gelir (Özensel, 2012, s.6).

Çokkültürlülük kavramı ilk defa ABD’de ortaya çıkmıştır. Coğrafi keşiflerle birlikte ABD’de farklı kültürlere mensup birçok insan barınmaktadır. Ülkeye olan göçlerle birlikte ABD çokkültürlü bir ülke haline gelmiştir. 60’lı yıllarda etnik azınlıkların eşit hak taleplerinin artmasıyla ve ırkçılık, cinsiyetçilik gibi kavramlara olan baskının farkına varılmasıyla birlikte 70’li yıllarda çokkültürlülük kavramı ortaya çıkmıştır. 80 ve 90’lı yıllarda ise çokkültürlülük kavramı bilimsel çalışmalara konu olmaya başlamıştır (Başbay ve Bektaş, 2009, s.33).

2.5 Kültürlerarası Eğitim

Günümüz dünyasında küreselleşme süreci, tek kültür ve tek dil anlayışını beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte 21.yy'da kültürlerarası eğitim de en çok tartışılan ve çağdaş olarak ifade edilen bir eğitim yaklaşımıdır (Coşkun,2006, s.37). Kültürlerarası eğitim birbirinden farklı inançlara ve farklı kültürlere sahip olan toplulukların nasıl sorunsuz bir şekilde birlikte yaşadıklarını araştırıp, çözüm üreten bir alandır. Ayrıca bu eğitimin başlıca sorumluluğu, farklı kültürlerin birbirlerini tanımalarını sağlayıp, uyum içinde yaşamalarını desteklemektir (Önder, 1997, s.60). Sanılanın aksine kültürlerarası eğitim sadece dışlanan gruplara veya göçmenlere yönelik değildir. Bu yaklaşım toplumun her kesimine hitap eder (Krüger-Potratz,2005,s.30). Bunun yanı sıra sadece etnik kökeni, dili ve ırkı kapsamaz, bunlarla birlikte cinsiyet, yaş, engellilik durumu ve ekonomik durum farklılıklarını da kapsayarak tüm ayrımcı konuları barındırır (Nohl,2004 akt: Topçubaşı,2016,s.38).

Kültürlerarası eğitim aynı zamanda sosyal öğrenme kavramı ile birlikte hareket ederek kişilere hoşgörü ve empati yeteneği kazandırmayı amaçlayarak, önyargıların kırılmasını destekler. Bu sebeple bir sosyal öğrenmedir ve kişiler birbirlerini tanıyarak, birbirlerinin farklılıklarını kabul eder ve saygı duyarlar (Auernheimer, 2003, s.129). Önder (1997, s.62), kültürlerarası eğitimin Türkiye'de uygulanması gerektiğinin nedenleri olarak, Türkiye'nin Doğu ve Batı arasında bir köprü konumunda olmasını, yurtdışına fazlasıyla insan gücü sağlayan bir ülke olmasını, Avrupa Birliğine üye olmak için büyük çaba harcıyor olmasını ve farklı kültür ve grupların fazlalığına rağmen bu grupların birbirlerini yeterince tanımıyor olmalarını gösterir.

2.6. ERASMUS+ Öğrenim Hareketliliği Programı

Avrupa Birliği Eğitim Programlarının geçmişi, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nu meydana getiren 1957 Roma Antlaşması'na dayanmaktadır. Bu eğitim programlarının amacı üye ve aday olan ülkelerin eğitim ve gençlik politikalarını desteklemektir (Ulusal Ajans, 2019). Avrupa Eğitim Programlarının tarihsel gelişimi (Ulusal Ajans, 2019)'da aşağıdaki gibi ifade edilmiştir;

- 1976 PETRA (Ortak eğitim faaliyetleri)
- 1986 COMETT (Üniversite - özel sektör işbirliği faaliyetleri)
- 1987 ERASMUS (Üniversiteler arası değişim faaliyetleri)
- SOCRATES (Genel Eğitim)
- LEONARDO DA VİNCİ (Mesleki eğitim)

- Gençlik (COMENIUS)
- 2007- 2013 Hayat Boyu Öğrenme ve Gençlik Programları
- 2014 - 2020 ERASMUS+

ERASMUS+ Programı 1987 yılında uygulamaya konmuştur ve programın ismi ile ilgili iki farklı kaynak bulunmaktadır. İlki, Kuzey Avrupa Rönesans'ının önemli ismi ve 1465-1536 yılları arasında yaşamış olan din adamı, hümanist bilgin ve klasik edebiyat araştırmacısı olan Desiderius Erasmus'tan ilham alınmış olmasıdır. İkincisi ise, Avrupa Topluluğu Üniversite Öğrencileri Hareketliliği Eylem Planı (European Community Action Scheme for the Mobility of University Students) adıyla bilinen programın İngilizce ilk harflerinin kısaltılmış halidir (Ünal, 2011, s.55).

Erasmus+ Programı, yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile iş birliği yapmalarını teşvik etmeye yönelik AB programlarından biridir. Yükseköğretim kurumlarının birbirleri ile ortak projeler üretim hayata geçirmeleri, kısa süreli öğrenci ve personel değişimi yapabilmeleri için karşılıksız mali destek sağlanmaktadır (Ünal, 2011, s.57).

Erasmus+ Öğrenim hareketliliği Programının amaçları Çelik (2018, s.99-11)' e göre şu maddelerle açıklanmıştır;

- Kültürlerarası diyalogun sağlanması
- Avrupa boyutunun güçlendirilmesi
- İstihdam edilebilirliğin artırılması
- Yükseköğretim kurumlarında uluslararasılaştırma
- Yabancı dil becerilerinin geliştirilmesi ve çok dilliliğin desteklenmesi

2.6.1. Erasmus+ Programı ile ilgili istatistiksel veriler

Avrupa Komisyonu tarafından Ocak 2019 'da yayımlanan Erasmus+ 2017 yıllık raporuna göre 30 yılı aşkın süredir devam eden Erasmus+ değişim programına katılım her sene düzenli olarak artış göstermiştir. Programın uygulamaya konulduğu 1987 yılında 3000 yükseköğretim öğrencisinin değişimi sağlanmıştır ve bu kişi sayısı 1993 yılında 51.700 kişi, 1998 yılında 86.000 kişi, 2003 yılında 124.000 kişi, 2008 yılında 182.000 kişi, 2013 yılında 267.000 kişi, 2015 yılında 286.000 kişi, 2016 yılında 312.000 kişi ve 2017 yılında 325.000 kişi ile giderek büyük bir artış göstermiştir.

Erasmus+ Programının 2016-2017 yılının toplam bütçesi 2.6 Milyar Avro'dur ve bu bütçe ile yükseköğretim öğrenci değişimi, personel değişimi ve gönüllü yurtdışı deneyimi başlıkları altında toplam 797.000 kişinin değişimi sağlanmıştır. Ayrıca 84.700 organizasyon düzenlenerek, 22.400 projeye de imza atılmıştır.

2017 Erasmus+ Programı yıllık raporunda göre, 2016-2017 yılında Erasmus+ Programından yararlanan öğrencilerin %61'ini kadın, %39'unu erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilere sağlanan hibeler gittikleri ülkelere göre değişmektedir. Her öğrenciye ortalama aylık 316 Avro hibe verilmektedir. Programdan yararlanan öğrencilerin yaş ortalaması 2016-2017 yılı için 22.5 olarak belirlenmiştir ve öğrencilerin yurtdışında ortalama eğitim süresi 5.1 aydır.

Erasmus+ Programı 2017 yıllık raporuna göre, Tablo 2.1'de de görüldüğü gibi bu yılda değişim programından faydalanan öğrencilerin geldikleri ülkelere bakıldığında ilk sırada Fransa'yı görüyoruz. Fransa'nın ardından Almanya, İspanya, İtalya ve Türkiye en çok öğrenci gönderen ülkelerdir. Türkiye, Erasmus+ Programına en çok değişim öğrencisi gönderen ilk 5 ülke arasındadır.

2016-2017 yılında Erasmus+ Programına öğrenci gönderen ülkelerin sıralaması aşağıdaki tablo 2.1'de detaylı olarak verilmiştir.

Tablo 2.1

Erasmus+ Programından Faydalanan Öğrencilerin Geldikleri Ülkeler (2016-2017)
(Erasmus+ Yıllık Raporu, 2017)

1.	Fransa	43.905	18.	Macaristan	4.341
2.	Almanya	40.959	19.	İsveç	4.069
3.	İspanya	40.079	20.	Slovakya	3.769
4.	İtalya	35.666	21.	İrlanda	3.472
5.	Türkiye	17.008	22.	Bulgaristan	2.465
6.	Birleşik Krallık	16.561	23.	Norveç	2.315
7.	Polonya	15.453	24.	Letonya	2.156
8.	Hollanda	13.831	25.	Slovenya	1.958
9.	Belçika	9.284	26.	Hırvatistan	1.778
10.	Portekiz	9.132	27.	Estonya	1.135
11.	Çek Cumhuriyeti	7.891	28.	Kıbrıs	635
12.	Avusturya	7.427	29.	Lüksemburg	538
13.	Romanya	7.202	30.	Malta	413
14.	Finlandiya	6.263	31.	İzlanda	372
15.	Yunanistan	5.259	32.	Makedonya	312
16.	Danimarka	4.659	33.	Lihtenştayn	42

17.	Litvanya	4.452	34.	Partner Ülkeler	10.954
-----	----------	-------	-----	-----------------	--------

Erasmus+ Programı 2017 yıllık raporuna göre, Tablo 2.2’de değişim programından faydalanan öğrencilerin gittikleri ülkelere bakıldığında ise ilk sırada oldukça fazla öğrenci ağırlama sayısına sahip olan İspanya’yı görüyoruz. İspanya’yı Almanya, Birleşik Krallık, Fransa ve İtalya takip etmektedir. Gönderen ülkeler arasında ilk 5’te olan Türkiye, en çok öğrenci ağırlayan ülkeler arasında 3.563 kişi sayısı ile 19. sıradadır. 2016-2017 yılında gönderdiği öğrenci sayısı kadar veya yakın oranda öğrenci ağırlamamıştır.

Tablo 2.2

Erasmus+ Programından Faydalanan Öğrencilerin Gittikleri Ülkeler (2016-2017)
(Erasmus+ Yıllık Raporu, 2017)

1.	İspanya	48.595	18.	Yunanistan	4.688
2.	Almanya	34.497	19.	Türkiye	3.563
3.	Birleşik Krallık	31.727	20.	Romanya	3.541
4.	Fransa	28.722	21.	Litvanya	3.161
5.	İtalya	26.294	22.	Slovenya	2.684
6.	Polonya	16.908	23.	Malta	2.431
7.	Portekiz	14.306	24.	Slovakya	2.149
8.	Hollanda	14.145	25.	Hırvatistan	2.097
9.	Belçika	10.712	26.	Letonya	1.941
10.	Çek Cumhuriyeti	10.534	27.	Estonya	1.871
11.	İsveç	10.521	28.	Bulgaristan	1.545
12.	Finlandiya	8.698	29.	Kıbrıs	1.077
13.	İrlanda	8.017	30.	Lüksemburg	1.077
14.	Avusturya	7.934	31.	İzlanda	922
15.	Norveç	6.765	32.	Makedonya	121
16.	Macaristan	6.242.	33.	Lihtenştayn	85
17.	Danimarka	5.731	34.	Partner Ülkeler	2.454

2.7. İlgili Araştırmalar

Etnikmerkezcilik, çokkültürlülük, kültürlerarasılık gibi kavramlar daha çok sosyoloji başlığının altında yer almaktadır. Fakat bu kavramlar eğitim kanalı ile geliştirilebileceğinden dolayı, eğitim literatürüne de girmişlerdir (Üstün, 2011, s.41). Aşağıda etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılıkla ilgili yurtdışında ve Türkiye’de yapılmış olan bazı araştırmalar yer almaktadır.

2.7.1. Yurtdışında yapılan araştırmalar

Neulip ve McCroskey (1997, s.385-398), ABD’de üniversite öğrencileri üzerinde nicel bir araştırma yürütmüştür. Araştırmaya 369 öğrenci katılmıştır. Yapılan araştırmada Neulip ve McCroskey (1997) tarafından geliştirilen etnikmerkezcilik ölçeği kullanılmıştır. Öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri, öğrencilerin yaşadıkları bölgelerin büyüklüğü, yaşadıkları bölgeden çıkma sıklıkları ve farklı ırktan insanlarla etkileşime girme sıklıkları gibi değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, bireylerin farklı ırktan kişilerle etkileşime geçme durumları ve etnikmerkezcilik düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kişilerin farklı kültürlerle ve gruplarla etkileşimleri arttıkça etnikmerkezcilik düzeylerinin de arttığı belirlenmiştir. Elde edilen bu sonucun ise bazı araştırmacılar tarafından rahatsız edici bulunduğu ifade edilmiştir.

Banos’un (2006, s.16-22) Barselona’da yaptığı araştırmada öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerini incelemiştir. Araştırmaya 638 ortaöğretim öğrencisi katılmıştır. Çalışmada Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ise kız öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin erkek öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinden anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca en az bir yabancı dil konuşabilen öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri de yabancı dil konuşamayan öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Yabancı bir arkadaşına sahip olan öğrencilerin de kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin, yabancı bir arkadaşı olmayan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinden anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir.

Patterson (2006, s.15-92), “Yurtdışında öğrenim görmenin kültürlerarası duyarlılık üzerindeki etkisi” isimli bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmada öğrenciler, yurtdışında okuyan öğrenciler (bu çalışma öğrenciler yurtdışında öğrenim gördükleri sırada yapılmıştır ve veriler e-mail yolu ile elde edilmiştir.) ve kampüsteki öğrenciler olarak

PDF Eraser Free

iki gruba ayrılmışlardır. İki grubun verileri de Hammer ve Bennet (1998) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Gelişim Envanteri ile elde edilip analiz edilmiştir. Verilere göre yurtdışında okuyan öğrencileri kültürlerarası duyarlılık düzeyleri daha fazla çıkmıştır ve kampüsteki öğrencilerde etnikmerkezciliğe rastlanmıştır. Amerika’da yapılan bu araştırmaya göre de yurtdışında okumanın kültürlerarası duyarlılık düzeyini arttırmaya yardımcı olduğu ve öğrencileri meslek ve akademik anlamda uluslararası pazara hazırladığı ifade edilmiş. Çalışmada ayrıca uluslararası programlara daha fazla fon aktarılması önerilerek bu tür programların yaygınlaşmasının öğrencilerin gelecekteki karakter özelliklerine yaptığı katkılar ve ülkelerine sağlayabilecekleri faydalar vurgulanmıştır.

Bae ve Song (2017, s.436-448), Kore’deki uluslararası öğrencilerin kültürlerarası duyarlılıklarının incelenmesini amaçlayan bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmada, Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği kullanılmıştır. 23 maddelik Ölçekten üç boyutu ölçmeyi amaçlayan 15 madde kullanılmıştır. Çalışmada “kültürel farklılıklara saygı” faktörü, tüm öğrenci grupları arasında en yüksek puanı alan olduğu saptanmıştır.

2.7.2. Türkiye’de yapılan araştırmalar

Demir ve Demir, (2009, s.97-105), “Erasmus+ Programının kültürlerarası diyalog ve etkileşim açısından değerlendirilmesi” isimli nitel bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri ile yapılmıştır ve Erasmus+ Programına katılmış olan 12 öğrenci ile görüşülmüştür. Araştırmanın sonucundan katılımcılarda ülkelere döndüklerinde özgüven artışı, sorunların üstesinden gelme, önyargıların körelmesi, yabancı dil seviyelerinde artış vb. gibi kazanımlar saptanmıştır ayrıca katılımcıların zaman yönetimi, hobi edinme, farklı yabancı diller öğrenme arzusu ve entelektüellik gibi çabalar sarf ettikleri belirlenmiştir.

Üstün, (2011, s.10-95), “Öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini etkileyen etmenler” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmaya Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi’nde 2009-2010 yarıyılında öğrenim gören 414 öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılar, İngilizce öğretmenliği, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Sınıf öğretmenliği ve Din kültür ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği bölümlerinde öğrenim görmektedir. Çalışmada Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği ve Neulip ve McCroskey (1997) tarafından

geliştirilen Etnikmerkezcilik Ölçekleri kullanılmıştır. Bu çalışmanın sonucuna göre belirlenen alt problemlerce değerlendirmeler ise şöyledir; Kültürlerarası duyarlılık düzeyleri en yüksek olan öğrenciler İngilizce Öğretmenliğinde öğrenim görmekte olan öğrencilerdir. Etnikmerkezcilik düzeyleri en yüksek olan öğrenciler ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliğinde öğrenim görmekte olan öğrencilerdir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ve yetiştikleri coğrafi bölgelere göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat en az bir defa yurt dışında bulunan ve farklı kültürden arkadaşına sahip olan kişilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde anlamlı farklar görülmüştür. Ayrıca köy ve ilçede yetişmiş olan öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri şehir merkezinde yetişmiş olan öğrencilere göre daha fazladır.

Bekiroğlu ve Balcı'nın (2014, s.429-459), "Kültürlerarası iletişim duyarlılığının izlerini aramak: iletişim fakültesi öğrencileri örneğinde bir araştırma" isimli çalışmasında da Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği kullanılmıştır. Bu çalışma Selçuk Üniversitesinde yapılmış ve araştırmaya 157'si kadın, 145'i erkek olmak üzere 302 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin 110'u Halkla İlişkiler, 102'si Gazetecilik, 60'ı Radyo- TV Sinema ve 30'u Reklamcılık öğrencileridir. Öğrencilere yapılan anket sonunda ortaya çıkan sonuçlara göre, öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri cinsiyet durumlarına göre değişmemektedir. Öğrencilerin yurtdışında bulunmuş olma durumlarına göre de anlamlı bir fark elde edilememiştir. Sosyal medyada yabancı insanlarla iletişim kuranlar ve kurmayanlar arasında da anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat yabancı medyayı takip etme durumlarına göre yapılan analizde, yabancı medyayı takip eden öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin diğer öğrencilere daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yabancı dil bilme durumlarına göre yapılan analiz sonucu ise yabancı dil bilen öğrencilerin düzeyleri, bilmeyen öğrencilere göre daha yüksektir. Bu yapılan analizlere dayanarak en anlamlı fark, öğrencilerin Erasmus+ Programından yararlanma istekleri ve farklı bir ülkede yaşamak isteme durumlarında belirlenmiştir. Erasmus+ Programına katılmak isteyen öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri, katılmak istemeyen öğrencilerinkinden daha yüksek olarak tespit edilmiştir. Ayrıca farklı bir ülkede yaşamak isteyen öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin de, farklı bir ülkede yaşamak istemeyen öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bulduk vd.'nin (2017, s.73-77) Düzce Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda yaptıkları ve kültürlerarası duyarlılık ve etkileyen faktörlerin belir-

lenmesini amaçladıkları araştırmaya, Çocuk Gelişimi, İlk ve Acil Yardım ve Yaşlı Bakımı bölümlerinde öğrenim görmekte olan, 188'i kadın, 41'i erkek olmak üzere toplam 229 öğrenci katılmıştır. Öğrencilere Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği uygulanmıştır. Uygulama sonrasında yapılan analizlerin sonuçlarına göre öğrencilerin cinsiyet durumlarına göre, kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Bunun dışında aile eğitim durumu, gelir düzeyi vey yetişilen bölge gibi değişkenlere göre de öğrencilerin düzeylerinde anlamlı farklar bulunmamaktadır. Fakat öğrenim gördükleri bölüme göre yapılan analiz sonucunda, Çocuk Gelişimi Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak yabancı dil bilme durumlarına göre yapılan analiz sonucunda da yabancı dil bilen öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin, yabancı dil bilmeyen öğrencilerden daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Öğüt (2017, s.15-90), kültürlerarası duyarlılık düzeyi ile etnikmerkezcilik, yaşam doyumu ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ile ilgili yaptığı doktora tez çalışmasında kültürlerarası duyarlılık ölçeğini kullanmıştır. Bu araştırmaya Konya ilinde ikamet eden, farklı cinsiyet, yaş ve eğitim durumunda olan 600 kişi katılmıştır. Uygulanan ölçek sonrasında yapılan analizlerin sonuçlarına göre, katılımcıların cinsiyet, yaş ve yurtdışında bulunmuş olma durumlarına göre kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde anlamlı farklılıklar belirlenmemiştir. Sosyal medya aracılığı ile yabancı insanlarla iletişim kurma durumlarına bakıldığında, sosyal medya üzerinden yabancılarla iletişim kurma durumları arttıkça, kişilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde de artış gözlemlenmiştir. Ayrıca eğitim durumu daha yüksek olan kişilerin de kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde artış olmuştur. En anlamlı fark ise kişilerin farklı kültürlerden arkadaşına sahip olma durumlarında meydana çıkmıştır. Farklı kültürlerden arkadaşlara sahip olanların kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin diğerlerine göre çok daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Çelik, (2018, s.14-80), üniversitelerdeki Erasmus+ Programlarının Öğrencilerin sosyo-kültürel durumlarına etkisi ile ilgili bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma Aksaray Üniversitesinde yürütülmüş ve 165 öğrencinin katılımı ile gerçekleşmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin durumlarını ölçmek için uzmanlara danışılarak anket soruları hazırlanmıştır. Aksaray Üniversitesi Erasmus+ Ofisi ile iletişime geçilerek Erasmus+ programından faydalanan öğrencilere anket soruları e-mail yoluyla gönderilmiştir ve 114 öğrenci dö-

PDF Eraser Free

nüş yapmıştır. Anket sonuçlarına göre, kariyer beklentisine ilişkin bulgular, öğrencilerin kişisel ve sosyal durumlarına etkisine ilişkin bulgular, ekonomik durumlarına ilişkin bulgular, dil ve iletişim konularına ilişkin bulgular elde edilmiştir. Bu bulgulara göre de öğrencilerin genel anlamda Erasmus+ öğrenim hareketliliği programından yararlanma sebeplerinin istihdam edilmeyi kolaylaştırma, yabancı dil öğrenme gibi sebeplerden olduğu kanısına varılmıştır. Öğrencilerin sosyo- kültürel durumlarına katkısı olarak da özgüven artışı, önyargıların zayıflaması, geleceğe daha umutlu bakma, yeni alışkanlıklar edinme ve kendi kültürünü daha iyi tanıma gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Abaslı ve Polat'ın (2019, s.193-202), öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri ve kültürel zekaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesini amaçladıkları araştırmaya Ankara ilinde, üç devlet Üniversitesinde öğrenim görmekte olan 337 öğrenci katılmış. Bu öğrencilerden 195 'i Türk, 142'si ise yabancı uyrukludur. Öğrencilere Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği ve Ang vd. (2007) tarafından geliştirilen kültürel zeka ölçeği uygulanmıştır. Bunun sonucunda katılımcıların kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin veya kültürel zekalarının yaşa göre değişmediği belirlenmiştir. Ayrıca Türk ve yabancı uyruklu öğrencilerin düzeyleri arasında da anlamlı farklar tespit edilememiştir. Fakat Türk öğrenciler arasında cinsiyet durumuna göre öğrenci düzeylerinde anlamlı farklar görülmüştür, bu farka göre Türk erkek öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin ve kültürel zeka düzeylerinin Türk kadın öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür. Bu fark yabancı uyruklu öğrenciler arasında mevcut değildir.

3. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın deseni, evren ve örneklem, katılımcıların demografik özellikleri, veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler, verilerin toplanma aşaması ve verilerin çözümlenme aşaması detaylı olarak açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma nicel araştırma yöntemleri kapsamında gerçekleştirilmiştir. Betimsel nitelikte olan bu çalışmada, ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama araştırmaları, sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılmakta olan bir araştırma türüdür. Kişilerin, belirli konulardaki görüş, inanç, tutum, davranış, beklenti ve özelliklerini anketler yardımıyla tespit etmeyi amaçlayan araştırmalardır (Gürbüz ve Şahin, s.105). İlişkisel tarama araştırmaları, genellikle iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaya çalışır. İki veya daha çok değişken arasındaki değişimin derecesi nasıldır? Veya incelenen olgu düzeyi, belirli değişkenlere göre karşılaştırıldığında anlamlı farklar var mıdır? gibi sorular ilişkisel tarama araştırmaları ile çözümlenebilir niteliktedir (Gürbüz ve Şahin, 2017, s. 107).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın örnekleme yöntemi, örneği oluşturulan elemanlar araştırma problemine cevap bulunacağına inanılan kişilerden oluştuğu için kasti örneklemedir (Altunışık vd., 2004, s.130).

Araştırmaya 2018-2019 Eğitim Öğretim yılı bahar döneminde Eskişehir Osman-gazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesinde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan 323 lisans öğrencisi katılmıştır. Katılımcılar 3. Ve 4. Sınıf düzeyindedirler. İktisadi ve İdari Bilimler ve Eğitim Fakültelerinin seçilmiş olmasının nedeni bu iki fakültedeki öğrenci nüfusunun fazlalığı ve Erasmus+ programına katılan öğrencilerin daha fazla olmasıdır.

Örneklem seçilirken İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesine ek olarak iki üniversitedeki Mühendislik Fakültelerinin de örnekleme katılmaları planlanmıştır fakat Anadolu Üniversitesi bünyesinde yer alan Mühendislik Fakültesi'nin 2018 yılında yeni açılan Eskişehir Teknik Üniversitesi bünyesine geçmesi ve Eskişehir

Teknik Üniversitesinin etik kurulunun henüz kurulmamış olması nedeniyle iki üniversitenin de mühendislik fakülteleri örneklemeden çıkarılmıştır.

3.2.1. Katılımcıların demografik özellikleri

Aşağıda araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri tablolar ile verilmiştir.

Tablo 3.1

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Kişi	Yüzde
Kadın	227	%62,5
Erkek	136	%37,5

Tablo 3.1’de görüldüğü üzere araştırmaya 227 kadın öğrenci, 136 erkek öğrenci katılmıştır.

Tablo 3.2

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaşlarına Göre Dağılımı

Yaş	Kişi	Yüzde
18-20	26	%7,2
21-23	276	%76,0
24-26	48	%13,2
27 ve üstü	13	%3,6

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrenciler 3. ve 4. Sınıf düzeyindeki öğrenciler olduğu için, beklendiği gibi katılımcıların %76,0’ını 21-23 yaş aralığındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Geri kalan %7,2’sini 18-20 yaş aralığındaki öğrenciler, %13,8’ini de 24-26 yaş aralığındaki öğrenciler oluşturmaktadır. 27 yaş ve üstündeki katılımcılar 13 kişi ile %3,6’lık bir kısma sahiptir.

Tablo 3.3

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Okudukları Üniversiteye Göre Dağılımları

Üniversite	Kişi	Yüzde
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	190	%52,3
Anadolu Üniversitesi	173	%47,7

Tablo 3.3’de görüldüğü gibi araştırmaya Eskişehir Osmangazi Üniversitesinden 190 öğrenci katılmıştır. Anadolu Üniversitesinden ise 173 öğrenci katılmıştır. Buna göre Araştırmanın örnekleminin %52,3’ ü Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, %47,7’si de Anadolu Üniversitesi lisans öğrencileridir.

Tablo 3.4

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Fakülteye Göre Dağılımları

Fakülte	Kişi	Yüzde
Eğitim Fakültesi	222	%61,2
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	141	%38,8

Tablo 3.4’de katılımcıların %61,2’si Eğitim Fakültesi, %38,8’i ise İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin oluşturduğu görülür.

Tablo 3.5

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölümlere Göre Dağılımları

Bölüm	Kişi	Yüzde
İlköğretim Matematik Öğr.	48	%13,2
Böte	22	%6,1
İngilizce Öğr.	54	%14,9
Fen Bilgisi Öğr.	13	%3,6
Fransızca Öğr.	21	%5,8

Almanca Öğr.	31	%8,5
Okul Öncesi Öğr.	16	%4,4
Sınıf Öğr.	5	%1,4
Resim-İş Öğr.	2	%0,6
Zihinsel Engelliler Öğr.	10	%2,8
İşletme	34	%9,4
Maliye	33	%9,1
İktisat	54	%14,9
İng. İşletme	12	%3,3
İng. İktisat	8	%2,2

Tablo 3.5'te görüldüğü üzere katılımcıların öğrenim gördükleri bölümlere bakıldığında, Eğitim Fakültelerinde en çok katılım İngilizce Öğretmenliği, Almanca Öğretmenliği ve Fransızca Öğretmenliği Programlarını kapsayan Yabancı Diller Eğitimi Bölümünde sağlanmıştır. Bu bölüm altındaki programların yüzdeleri toplandığında %29.2'lik bir kısım ile katılımın en yoğun olduğu bölümdür. İktisadi ve İdari bilimler Fakültesinde ise en yoğun katılım %14,9'luk bir kısım kaplayan İktisat Bölümü öğrencileridir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesindeki katılım Eğitim Fakültesine göre daha düşüktür.

Tablo 3.6

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yetiştikleri Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımları

Bölge	Kişi	Yüzde
Marmara Bölgesi	87	%24,0
İç Anadolu Bölgesi	111	%30,6
Doğu Anadolu Bölgesi	10	%2,8
Ege Bölgesi	52	%14,3
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	17	%4,7
Karadeniz Bölgesi	31	%8,5
Akdeniz Bölgesi	43	%11,8
Türkiye Dışı	12	%3,3

Tablo 3.6’da görüldüğü gibi katılımcıların büyük çoğunluğu %30,6’lık oranla İç Anadolu Bölgesinde ve %24,0’lık oranla Marmara Bölgesinde yetişmişlerdir. Sadece %3,3’lük bir kısmı Türkiye dışında yetişmiştir. Katılımcıların diğer bölgelere göre yetişme dağılımları yukarıdaki tabloda verilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerini ölçmek amacıyla Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği ve etnikmerkezcilik düzeylerini ölçmek amacıyla ise Etnikmerkezcilik Ölçeği kullanılmıştır.

3.3.1 Kültürlerarası duyarlılık ölçeği

Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerini ölçmek için Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen ve Türkçeye Üstün (2011) tarafından uyarlanan 5’li Likert tipi 23 maddelik form kullanılmıştır. Bu ölçeğin 5 alt ölçeği bulunmaktadır. Bunlar;

Kültürler arası etkileşime katılım (1, 11, 13, 21, 22, 23)

Kültürel farklılıklara saygı duyma (2, 7, 8, 16, 18, 20)

Kültürlerarası etkileşimde özgüven (3, 4, 5, 6, 10)

Kültürlerarası etkileşimden zevk alma (9, 12, 15)

Kültürlerarası etkileşime özen gösterme (14, 17, 19)

Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği, Üstün (2011) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Sırası ile dil eşdeğerliği, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır. Geçerlik çalışması esnasında, Türkçeye uyarlanmış formda yer alan maddelerin faktör yük değerlerine göre dağılımının, orijinal ölçek formu ile tutarlılık göstermediği saptanmıştır. Bu nedenle orijinal formda beş faktörden oluşan ölçeğin, Türkçe uyarlamasında tek faktörlü olarak analizi yapılmıştır. Bu analizin sonunda 19. Madde, faktör yük değeri düşük olduğundan dolayı ölçekten çıkarılmıştır. Diğer 22 maddenin ise dil eşdeğerliği, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları esnasındaki değerleri kabul edilebilir oldukları için ölçekte aynen yer almıştır. (Üstün, 2011, s.73)

3.3.2 Etnikmerkezcilik ölçeği

Öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeylerini ölçmek için Neuliep ve McCroskey (1997) tarafından geliştirilen ve Türkçe ’ye Üstün (2011) tarafından uyarlanan 20 maddelik 5’li Likert tipi form kullanılmıştır.

Etnikmerkezcilik ölçeği, Üstün (2011) tarafından Türkçe 'ye uyarlanmış ve sırası ile dil eşdeğerliği, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Geçerlik çalışmasının faktör analizi sonucunda 10. Madde ve 19. Madde yükleri, 30'un altında olduğu için ölçekten çıkarılmışlardır. Diğer 18 maddenin ise dil eşdeğerliği, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları esnasındaki değerleri kabul edilebilir olduğu için ölçekte yer almışlardır (Üstün, 2011, s.78).

3.3.3. Kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik ölçeklerinin güvenilirliklerine ilişkin analizler

Toplam 20 ifadeden oluşan Etnikmerkezcilik ve toplam 23 ifadeden oluşan Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri ilk önce 60 öğrenciye uygulanmış ve test edilmiştir. Bu test sonucunda 60 kişiye uygulanan etnikmerkezcilik ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 3.3.1

20 Maddelik Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Cronbach Alpha Katsayıları

Cronbach Alpha	N
.743	20

Tablo 3.3.2

23 Maddelik Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha Katsayıları

Cronbach Alpha	N
.872	23

3.3.4. Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testi sonuçları

Etnikmerkezcilik Ölçeği ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğine, verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek amacı ile Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's testi uygulanmıştır. Bu teste ilişkin bulgular aşağıdaki tablo 4.3 ve tablo 4.4 'te verilmiştir.

Tablo 3.3.3

Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin	.722
Barlett's	.001

Tablo 3.3.4

60 Öğrenciye Uygulanan Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin ve Barlett's Testi Sonuçları

Keiser-Meyer-Olkin	.740
Barlett's	.001

Tablo 5'de görüldüğü gibi Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin değeri .722'dir. Ayrıca Barlett's değeri anlamlı olarak bulunduğu etnikmerkezcilik ölçeğinin faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür. Tablo 6'da görüldüğü gibi ise Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Kaiser-Meyer-Olkin değeri .740'tır. Ayrıca Barlett's değeri anlamlı bulunduğu Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin faktör analizi için uygun olduğu görülmüştür.

3.3.5. Faktör analizi sonuçları

Tablo 3.3.5

Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Maddelerinin Faktör Yük Değerleri

Madde	Faktör Yük Değeri	Madde	Faktör Yük Değeri
1	.68	11	.61
2	.66	12	.76
3	.71	13	.75
4	.57	14	.76
5	.75	15	.70
6	.59	16	.68
7	.52	17	.82
8	.78	18	.78
9	.74	19	.75
10	.78	20	.70

Tablo 3.3.6

Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Maddelerinin Faktör Yük Değerleri

Madde	Faktör Yük Değeri	Madde	Faktör Yük değeri
1	.55	13	.78
2	.76	14	.79
3	.73	15	.73

4	.81	16	.78
5	.72	17	.68
6	.73	18	.81
7	.62	19	.64
8	.77	20	.63
9	.76	21	.44
10	.65	22	.77
11	.83	23	.73
12	.55		

3.3.6. Etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık ölçekleri arasındaki ilişki

Etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık değişkenleri arasındaki ilişkinin bağımlılığının şiddetini ölçmek amacı ile bu iki ölçeğe korelasyon analizi yapılmıştır. Tablo 4.7'de bu analize ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.3.7

Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Analizi

		Etnikmerkezcilik	Kültürlerarası duyarlılık
Etnikmerkezcilik	Pearson Correlation Sig (2-tailed)	1	-,53 ,686
Kültürlerarası duyarlılık	Pearson Correlation Sig (2-tailed)	-,53 ,686	1

Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri arasındaki ilişkinin yönünü saptamaya yönelik yapılan korelasyon analizine göre $r = -0,53$, $p < 0,1$ ise iki ölçek arasındaki ilişkinin negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre kişilerin etnikmerkezcilik düzeyleri arttıkça kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin azalması, kültürlerarası duyarlılık düzeyleri arttıkça da etnikmerkezcilik düzeylerinin azalması beklenmektedir.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanması aşamasında ilk olarak araştırma önerisi kabul edildikten sonra, etik izni almak için Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Etik Kuruluna başvurulmuştur. Eskişehir Osmangazi Üniversitesinden etik izin alındıktan sonra Anadolu Üni-

PDF Eraser Free

versitesi Etik kuruluna başvurulmuştur. İki Üniversiteden de etik izinlerin alınmasının ardından uygulama yapılacak Fakültelerden Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü aracılığı ile araştırma izni alınmıştır (EK-3). Daha sonra ilgili Fakültelerin Dekanlıkları ile iletişime geçilerek Fakültelerin ders programları talep edilmiştir. Ardından ders programlarında üçüncü ve dördüncü Sınıf düzeyindeki uygun dersler belirlenerek bu derslerin öğretim elemanları ile iletişime geçilmiştir ve öğretim elemanlarından derslerinde ölçekleri uygulama izni talep edilmiştir. İzin alınan öğretim elemanlarının derslerinde ölçekler öğrencilere uygulanmıştır.

Uygulama öncesinde öğrenciler bilgilendirilerek katılımın tamamen gönüllülük esaslı olduğu ifade edilmiştir. Ankete katılmayı kabul eden öğrencilere ilk olarak gönüllü katılım formunu imzalatılmış ve ardından ölçekler uygulanmıştır. Her sınıfta öğrencilerin anketleri doldurması 10-15'er dakika sürmüştür. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde bazı öğretim elemanlarının derste ölçekleri uygulama izin talebini reddetmeleri ve izin verilen derslerde de öğrenci mevcudunun fazlasıyla az olması nedeniyle katılım, Eğitim Fakültelerine nazaran beklenenden az olmuştur.

3. 5. Verilerin Çözümlemesi

Ölçeklerin uygulanmasının ardından, veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır ve verilerin analizi Sosyal Bilimler İçin İstatistiksel Paket (SPSS 20) programı kullanılarak yapılmıştır. Kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik ölçekleri uygulandıktan sonra elde edilen puanların yaş, bölüm, Erasmus+ katılımı gibi değişkenlere göre farklılık gösterip göstermeyeceğini belirlemek için, iki grup arasındaki farklılıkları karşılaştırmaya yönelik bir test olan ve bu iki grup arasındaki sonuçlardan anlamlı bir fark elde edilip edilmediğini belirleyen bir test olan iki bağımsız grup T-testi uygulanmıştır (Altunışık vd. 2004, s.170). Daha sonra Kültürlerarası duyarlılık ve Etnikmerkezcilik değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını ölçmek için, iki değişken arasındaki bağımlılık veya şiddetin ölçüldüğü bir teknik olan ve bu analizde ölçülmesi amaçlanan ilişkinin değişkenler arasındaki doğrusal ilişki olduğu korelasyon analizi yapılmıştır. (Altunışık, 2004, s.197). Belli bir çalışma grubundan elde edilmiş olan değişkenlerin oluşturduğu veri yapısının faktör analizi için yeterli olup olmadığını gösteren Kaiser-Meyer-Olkin Measure (KMO) Örneklem Yeterliliği ve Barlett's Küresellik testi yapılmıştır. Ardından Kültürlerarası Duyarlılık ölçeği ve Etnikmerkezcilik ölçeğine açılımcı faktör analizi yapılmıştır (Gürbüz ve Şahin, 2017, s.317). Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular detaylı olarak bulgular bölümünde yer almaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. Bulgular

Bu bölümde araştırma kapsamında SPSS 20 Programı kullanılarak yapılan çalışmanın analizlerine ilişkin bulgular detaylı bir şekilde, tablolar ve veriler ile açıklanmıştır.

4.1. Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeklerinin Güvenilirliklerine İlişkin Analizleri

60 kişilik pilot çalışmadan elde edilen verilerin sonucunda ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlikleri yeterli görülmüştür. Ardından ölçekler esas çalışma grubu olan 323 kişiye uygulanmıştır. 323 kişiye uygulanan kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik ölçeklerinden elde edilen veriler aşağıda detaylı olarak açıklanmıştır.

Tablo 4.1

Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Cronbach Alpha Katsayıları

Cronbach Alpa	N
.625	20

Tablo 4.2

Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha Katsayıları

Cronbach Alpha	N
.803	23

Tablo 4.3

Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Kaiser-Meyer- Olkin ve Barlett's Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin	.854
Barlett's	.000

Tablo 4.4

Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Kaiser-Meyer- Olkin ve Barlett's Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin	.901
--------------------	------

Barlett's	.000
-----------	------

Tablo 4.5*Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Faktör Yük Değerleri*

Madde	Faktör Yük Değeri	Madde	Faktör Yük Değeri
1	.41	11	.57
2	.62	12	.59
3	.78	13	.66
4	.53	14	.63
5	.59	15	.39
6	.54	16	.52
7	.40	17	.55
8	.48	18	.67
9	.54	19	.68
10	.63	20	.48

Tablo 4.6*Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Faktör Yük Değerleri*

Madde	Faktör Yük Değeri	Madde	Faktör Yük Değeri
1	.69	13	.55
2	.48	14	.65
3	.71	15	.60
4	.70	16	.61
5	.63	17	.58
6	.58	18	.62
7	.50	19	.47
8	.66	20	.49
9	.63	21	.50
10	.68	22	.57
11	.48	23	.52
12	.61		

60 kişilik pilot gruba uygulanan Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .74 Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısı .82'dir. Bu sonuçlar ölçekleri asıl deneme grubuna uygulamak için yeterli görülmüştür. Kılıç (2016, s.48), Cronbach Alpha katsayısının olması gereken değerlerle ilgili şunları ifade etmiştir.

PDF Eraser Free

- 0.9 üstü: mükemmel
- 0.7 – 0.9: iyi
- 0.6 – 0.7: kabul edilebilir
- 0.5 – 0.6: zayıf
- 0.5 altı: kabul edilemez

Elde edilen bu sonuçların ardından iki ölçek 323 öğrenciye uygulanmıştır. Bu uygulamanın ardından yapılan analizler sonucunda Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısının.62, Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısının ise.80 olduğu tespit edilmiştir. Kültürlerarası duyarlılık Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısının iyi, Etnikmerkezcilik Ölçeğinin Cronbach Alpha katsayısının ise kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.7

Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri Arasındaki Korelasyon Analizi

		Etnikmerkezcilik	Kültürlerarası duyarlılık
Etnikmerkezcilik	Pearson Correlation Sig (2-tailed)	1	-,165 ,002
Kültürlerarası duyarlılık	Pearson Correlation Sig (2-tailed)	-,165 ,002	1

Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçekleri arasındaki ilişkinin yönünü saptamaya yönelik yapılan korelasyon analizine göre Tablo 4.7’ de de görüldüğü gibi $r = -0,165$, $p < 0,1$ iki ölçek arasındaki ilişkinin negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre kişilerin etnikmerkezcilik düzeyleri arttıkça kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin azalması, kültürlerarası duyarlılık düzeyleri arttıkça da etnikmerkezcilik düzeylerinin azalması beklenmektedir.

4.2. Cinsiyetlerine Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.8

Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Grup İstatistikleri

	Cinsiyet	N	Mean	Std. D.
Etnikmerkezcilik	Kadın	227	2,71	,31

	Erkek	136	2,70	,34
Kültürlerarası	Kadın	227	3,62	,30
Duyarlılık	Erkek	136	3,60	,31

Tablo 4.9

Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Cinsiyete Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren T-Testi Sonuçları

		Levene's Test		T-Test		
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)
Etnikmerkezcilik	Equal variances assumed	,750	,387	-,153	361	,879
	Equal variances not assumed			-,149	266,297	,881
Kültürlerarası duyarlılık	Equal variances assumed	,013	,909	,822	361	,980
	Equal variances not assumed			,811	271,994	,911

Tablo 4.8 ve 4.9 incelendiğinde Kadın öğrencilerin etnikmerkezcilik ortalaması (Ort. 2,71, ss =,31) erkek öğrencilerin etnikmerkezcilik ortalamasına (Ort. 2,70, ss =,34) göre daha yüksektir. Kadın öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ortalaması (Ort. 3,62, ss =,30) erkek öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ortalamasına (Ort. 3,60, ss =,31) göre daha yüksektir. Fakat bu fark T testine göre (266,297 = -,149, p>0,005), (271,994= ,811, p >0,005) anlamlı değildir. Bu yüzden öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinin cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir fark göstermediğini söyleyebiliriz.

4.3. Yaşlarına Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.10

Öğrencilerin Yaşlarına Göre Grup İstatistikleri

	Yaş	N	Mean	Std. D
Etnikmerkezcilik	18-20	28	2,76	,22
	21-23	276	2,71	,32

	24-26	48	2,70	,29
	27 ve üstü	13	2,73	,49
Kültürlerarası Duyarlılık	18-20	28	3,58	,26
	21-23	276	3,61	,29
	24-26	48	3,61	,34
	27 ve üstü	13	3,66	,32

Tablo 4.11

Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Yaşlarına Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren Anova Testi Sonuçları

		Sum of Squares	df	Mean Squares	F	Sig,
Etnikmerkezcilik	Between Groups	2,237	14	,160	1,540	,095
	Within Groups	36,098	348	,104		
Kültürlerarası Duyarlılık	Between Groups	3,104	14	,222	2,472	,002
	Within Groups	31,204	348	,090		

Öğrencilerin yaşlarına göre etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeyleri incelendiğinde Tablo 4.11 'de görüldüğü gibi (Sig. ,095, $p < 0,005$), (Sig.,002, $p < 0,005$) anlamlı farklar tespit edilmiştir. Buna göre Tablo 4.10'daki grup istatistikleri incelendiğinde yaş grupları arasında en yüksek etnikmerkezcilik düzeyi ortalamasına 18- 20 (Ort. 2,76, $ss=,22$) yaş grubundaki öğrenciler sahiptir. Kültürlerarası duyarlılık düzeyleri en düşük olan yaş grubundaki öğrenciler de yine 18-20 (Ort. 3,58, $ss=,26$) yaş grubundaki öğrencilerdir. Yaş gruplarına göre incelendiğinde, öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeylerinden ziyade kültürlerarası duyarlılık düzeyleri arasında daha anlamlı farklar elde edilmiştir. Buna göre en yüksek kültürlerarası duyarlılığa sahip olan yaş grubu 27 ve üstü (Ort. 3,66, $ss=,32$) olan öğrenci grubudur.

4.4. Yetiştikleri Coğrafi Bölgelere Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.12

Öğrencilerin Yetiştikleri Coğrafi Bölgelere Göre Grup İstatistikleri

	Bölge	N	Mean	Std. D.
Etnikmerkezcilik	Marmara Bölgesi	87	2,69	,35
	İç Anadolu Bölgesi	111	2,68	,31
	Doğu Anadolu Bölgesi	10	2,82	,18
	Ege Bölgesi	52	2,72	,29
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	17	2,71	,42
	Karadeniz Bölgesi	31	2,74	,32
	Akdeniz Bölgesi	43	2,73	,27
	Türkiye Dışı	12	2,86	,41
Kültürlerarası Duyarlılık	Marmara Bölgesi	87	3,67	,29
	İç Anadolu Bölgesi	111	3,60	,30
	Doğu Anadolu Bölgesi	10	3,54	,30
	Ege Bölgesi	52	3,62	,30
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	17	3,48	,41
	Karadeniz Bölgesi	31	3,57	,30
	Akdeniz Bölgesi	43	3,58	,31
	Türkiye Dışı	12	3,71	,28

Tablo 4.13

Öğrencilerin Yetiştikleri Coğrafi Bölgelere Göre Grup İstatistikleri

		Sum of Squares	df	Mean Squares	F	Sig.
Etnikmerkezcilik	Between Groups	,571	7	,082	,767	,616
	Within Groups	37,764	355	,106		
Kültürlerarası Duyarlılık	Between Groups	,873	7	,125	1,374	,238
	Within Groups	33,435	355	,094		

Öğrencilerin yetiştikleri coğrafi bölgelere göre etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeyleri incelendiğinde Tablo 4.13’de görüldüğü gibi (Sig. ,616, $p<0,005$), (Sig.,238, $p<0,005$) anlamlı farklar tespit edilememiştir. Fakat tablo 4.12’deki grup istatistikleri incelendiğinde en yüksek kültürlerarası duyarlılığa sahip grup Türkiye dışında (Ort. 3,71, $ss=,28$) yetişen öğrencilerdir. Ölçekler arasında yapılan korelasyon analizine göre Kültürlerarası duyarlılık arttıkça etnikmerkezciliğin azalması beklenirken bu analizde etnikmerkezcilik ortalaması da en yüksek olan öğrenci grubu yine Türkiye dışında yetişmiş (Ort. 2,86, $ss=,41$) olan öğrenci grubudur.

4.5. Okudukları Üniversiteye Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.14

Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Okudukları Üniversiteye Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren Anova Testi Sonuçları

	Üniversite	N	Mean	Std. D.
Etnikmerkezcilik	Anadolu Üniversitesi	173	2,68	,32
	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	190	2,74	,32
Kültürlerarası Duyarlılık	Anadolu Üniversitesi	173	3,61	,33
	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	190	3,61	,28

Tablo 4.15

Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Okudukları Üniversiteye Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren T-Testi Sonuçları

		Levene's Test		T-Test		
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)
Etnikmerkezcilik	Equal variances assumed	,394	,530	-1,758	361	,080
	Equal variances not assumed			-1,758	357,861	,080
Kültürlerarası Duyarlılık	Equal variances assumed	3,157	,076	-,123	361	,903
	Equal variances not assumed			-,122	340,896	,903

Tablo 4.14'te görüldüğü gibi Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeylerinin ortalaması (Ort.2,74, ss = ,32) , Anadolu Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin ortalamasına (Ort. 2,68, ss = ,32) göre daha yüksektir. İki üniversitenin öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık ortalamaları aynıdır. Fakat bu farklar, Tablo 15'te görüldüğü gibi yapılan T- testine göre (357,861=-1,758, $p>0,005$), (340,896=-,122, $p>0,005$) anlamlı değildir.

4.6. Okudukları Fakülteye Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.16

Öğrencilerin Okudukları Fakülteye Göre Grup İstatistikleri

	Fakülte	N	Mean	Std. D.
Etnikmerkezcilik	Eğitim Fakültesi	222	2,71	,30
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	141	2,72	,35
Kültürlerarası Duyarlılık	Eğitim Fakültesi	222	3,63	,29
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	141	3,59	,32

Tablo 4.17

Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Okudukları Fakülteye Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren T-Testi Sonuçları

		Levene's Test		T-Test		
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)
Etnikmerkezcilik	Equal variances assumed	2,824	,094	-,354	361	,723
	Equal variances not assumed			-,342	263,440	,733
Kültürlerarası Duyarlılık	Equal variances assumed	,845	,359	1,290	361	,198
	Equal variances not assumed			1,269	282,226	,205

Tablo 4.16'da görüldüğü gibi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin (Ort.2,72, ss = ,35) etnikmerkezcilik düzeylerinin ortalaması, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin (Ort. 2,71, ss = ,30) ortalamasına göre daha yüksektir. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin (Ort.3,59, ss = ,32) kültürlerarası duyarlılık düzeyleri, Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin (Ort. 3,63, ss = ,29) kültürlerarası duyarlılık düzeylerinden daha düşüktür. Fakat bu farklar, Tablo 4.17'de görüldüğü gibi yapılan T- testine göre (263,440=-,342, p>0,005), (282,226=2169, p>0,005) anlamlı değildir.

4.7. Daha Önce Yurtdışında Bulunma Durumlarına Göre Öğrencilerin Etnikmerkezilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.18

Öğrencilerin Daha Önce Yurtdışında Bulunma Durumlarına Göre Grup İstatistikleri

	Yurtdışında Bulunma	N	Mean	Std. D.
Etnikmerkezilik	Evet	125	2,70	,35
	Hayır	238	2,72	,30
Kültürlerarası Duyarlılık	Evet	125	3,66	,31
	Hayır	238	3,59	,30

Tablo 4.19

Öğrencilerin Etnikmerkezilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerinin Daha Önce Yurtdışında Bulunma Durumlarına Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren T-Testi Sonuçları

		Levene's Test		T-Test		
		F	Sig.	T	Df	Sig. (2-tailed)
Etnikmerkezilik	Equal variances assumed	1,333	,249	-,730	361	,466
	Equal variances not assumed			-,700	224,195	,485
Kültürlerarası Duyarlılık	Equal variances assumed	1,817	,178	2,331	361	,020
	Equal variances not assumed			2,295	241,218	,023

Tablo 17’de görüldüğü gibi daha önce yurtdışında bulunmuş olan öğrencilerin etnikmerkezilik düzeylerinin ortalaması (Ort.2,70, ss = ,35) daha önce hiç yurtdışında bulunmayan öğrencilerin ortalamasına (Ort. 2.72, ss = ,30) göre daha düşüktür. Daha önce yurtdışında bulunmuş olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin ortalaması (Ort. 3.66, ss = ,31) daha önce yurtdışında hiç bulunmamış olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin ortalamasından (Ort. 3.59, ss = ,30) daha yüksektir. Fakat bu farklar, Tablo 4.19’da görüldüğü gibi yapılan T- testine göre (224,195=-,700, p>0,005), (241,218=2,295, p>0,005) anlamlı değildir. Bu yüzden öğrencilerin etnikmerkezilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin daha önce yurtdışında bulunup bulunmama durumlarına göre anlamlı bir şekilde değişmediğini söyleyebiliriz.

4.7. Erasmus+ Katılımına Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.20

Öğrencilerin Erasmus+ Katılımına Göre Grup İstatistikleri

	Erasmus Katılım	N	Mean	Std. D.
Etnikmerkezcilik	Evet	41	2,65	,30
	Hayır	322	2,72	,32
Kültürlerarası Duyarlılık	Evet	41	3,76	,31
	Hayır	322	3,59	,30

Tablo 4.21

Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerinin Erasmus+ Programı Katılımına Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren T-Testi Sonuçları

		Levene's Test		T-Test		
		F	Sig.	t	Df	Sig. (2-tailed)
Etnikmerkezcilik	Equal variances assumed	,280	,597	-1,406	361	,161
	Equal variances not assumed			-1,490	52,559	,142
Kültürlerarası Duyarlılık	Equal variances assumed	,324	,570	3,291	361	,001
	Equal variances not assumed			3,157	49,596	,003

Tablo 4.20'de görüldüğü gibi daha önce Erasmus+ Programından yararlanmış olan öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeylerinin ortalaması Ort. 2,65 ss=,30) daha önce Erasmus+ Programından yararlanmamış öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeylerinin ortalamasına göre (Ort. 2,72 ,ss= ,32) daha düşüktür. Daha önce Erasmus+ Programından faydalanmış olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin ortalaması ise (Ort. 3,76, ss= ,31) daha önce Erasmus+ Programından yararlanmamış olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin ortalamasından (Ort. 3,59, ss= ,30) daha yüksektir. Ve bu iki düzeyin ortalamalarındaki fark anlamlı bir şekilde değişip değişmediğini gösteren Tablo 20'deki T-Testine tabi tutulduğunda (52,559 = -1,490, p<0,005), (49,596= 3,157, p<0,005) anlamlı olarak tespit edilmiştir. Bu sebeple öğrencilerin etnikmerkezcilik ve

kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin Erasmus+ Programına katılımlarına bağlı olarak anlamlı bir şekilde değiştiğini söyleyebiliriz.

4.8. Okudukları Bölümlere Göre Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.22

Öğrencilerin Okudukları Bölümlere Göre Grup İstatistikleri

	Bölüm	N	Mean	Std. D
Etnikmerkezcilik	İlköğretim Matematik Öğr.	48	2.82	,30
	Böte	22	2.80	,30
	İngilizce Öğr.	54	2.62	,22
	Fen Bilgisi Öğr.	13	2.74	,33
	Fransızca Öğr.	21	2.67	,33
	Almanca Öğr.	31	2.64	,28
	Okul Öncesi Öğr.	16	2.80	,37
	Sınıf Öğr.	5	2.63	,23
	Zihinsel Engelliler Öğr.	10	2.60	,35
	İşletme	34	2.72	,38
	Maliye	38	2.74	,33
	İktisat	54	2.71	,26
	İng. İşletme	12	2.57	,34
	İng. İktisat	8	2.90	,34
	Kültürlerarası Duyarlılık	İlköğretim Matematik Öğr.	48	3.54
Böte		22	3.57	,28
İngilizce Öğr.		54	3.72	,24
Fen Bilgisi Öğr.		13	3.58	,18
Fransızca Öğr.		21	3.77	,31
Almanca Öğr.		31	3.66	,21
Okul Öncesi Öğr.		16	3.56	,27
Sınıf Öğr.		5	3.59	,12
Zihinsel Engelliler Öğr.		10	3.57	,28
İşletme		34	3.63	,28
Maliye		33	3.52	,26
İktisat		54	3.67	,32
İng. İşletme		12	3.44	,24
İng. İktisat		8	3.58	,56

Tablo 4.23

Öğrencilerin Etnikmerkezcilik ve Kültürlerarası Duyarlılık Düzeylerinin Okudukları Bölüme Göre Anlamlı Bir Şekilde Değişip Değişmediğini Gösteren Anova Testi Sonuçları

		Sum of Squares	Df	Mean Squares	F	Sig.
Etnikmerkezcilik	Between Groups	2,237	14	,160	1,540	,095
	Within Groups	36,098	348	,104		
Kültürlerarası Duyarlılık	Between Groups	3,104	14	,222	2,472	,002
	Within Groups	31,204	348	,090		

Öğrencilerin okudukları bölümlere göre etnikmerkezcilik ve kültürlerarası duyarlılık düzeyleri incelendiğinde Tablo 4.23’de görüldüğü gibi (Sig. ,095, $p < 0,005$), (Sig. ,002, $p < 0,005$) anlamlı farklar tespit edilmiştir. Buna göre Tablo 4.22’deki grup istatistikleri incelendiğinde bölümler arasında en düşük etnikmerkezcilik düzeyi ortalamasına (Ort. 2,57, $ss = ,34$) sahip olan öğrenciler İngilizce İşletme bölümü öğrencileridir. İngilizce İşletmenin ardından Zihinsel Engelliler Öğretmenliği öğrencilerinin etnikmerkezcilik düzeyi ortalamasının (Ort. 2,60, $ss = ,35$) da diğer bölümlere göre daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Etnikmerkezcilik düzeyi ortalaması en yüksek olan bölüm öğrencileri (Ort. 2,90, $ss = ,34$) İngilizce İktisat Bölümü öğrencileridir. Fakat ankete katılan İngilizce İktisat öğrencilerinin sayıları oldukça düşüktür. Katılımın fazla olduğu ve etnikmerkezcilik düzeyinin yüksek olduğu bölümler İlköğretim Matematik Öğretmenliği (Ort. 2,82, $ss = ,30$), Böte (Ort. 2,80, $ss = ,30$), bölümleridir.

Kültürlerarası duyarlılık düzeyi ortalamaları incelendiğinde katılımın en fazla olduğu ve kültürlerarası duyarlılık düzeyi ortalamasının en fazla olduğu bölümler Fransızca Öğretmenliği (Ort. 3,77, $ss = ,31$), İngilizce Öğretmenliği (Ort. 3,72, $ss = ,24$) ve Almanca Öğretmenliğidir. (Ort. 3,66, $ss = ,21$). Yine katılımın fazla olduğu fakat kültürlerarası duyarlılık düzeyinin en az olduğu bölümler ise Maliye (Ort. 3,52, $ss = ,26$), İlköğretim Matematik Öğretmenliği (Ort. 3,54, $ss = ,25$), Böte (Ort. 3,57, $ss = ,65$) ve Maliye (Ort. 1,89, $ss = ,54$) Bölümüdür.

5. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu kısımda yapılan analizlerden elde edilen ve önceki bölümde detaylı olarak açıklanan bulgular ışığında yorumlanan sonuç, tartışma ve öneriler bölümleri yer almaktadır.

5.1. Sonuç

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakülteleri ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilere uygulanan Etnikmerkezcilik Ölçeği ve Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeği sonuçlarına yapılan analizlerden elde edilen bulgulara göre;

1. Eskişehir Osmangazi Üniversitesinde okuyan öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri Anadolu Üniversitesinde okuyan öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeylerine göre daha yüksek olarak tespit edilmiştir. İki üniversitenin öğrencilerinin kültürler arası duyarlılık düzeyleri birbirine yakındır. Yapılan T-testine göre bu farklar anlamlı olarak tespit edilmemiştir.
2. Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerine göre daha yüksektir. İki fakülte öğrencilerinin etnikmerkezcilik düzeyleri birbirine yakındır. Fakat yapılan T-testine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.
3. Kadın öğrencilerin ve erkek öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
4. Yaşlarına göre öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini ölçmek amacıyla yapılan Anova Testi sonucunda anlamlı farklar tespit edilmiştir. Etnikmerkezcilik düzeyi en yüksek, kültürlerarası duyarlılık düzeyi ise en düşük olan yaş grubundan öğrenciler 18-20 yaş aralığındaki öğrencilerdir. Kültürlerarası duyarlılık düzeyi diğer yaş gruplarından daha yüksek olan öğrenci grubu 27 ve üstü yaş grubundaki öğrencilerdir.
5. Öğrencilerin yetiştikleri coğrafi bölgelere göre kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini ölçmek amacıyla yapılan Anova Testinin sonucuna göre, kültürlerarası duyarlılık düzeyleri en yüksek olan öğrenci grubu Türkiye

dışında yetişen öğrencilerdir. Beklenenin aksine etnikmerkezcilik düzeyi de en yüksek olan grup Türkiye dışında yetişmiş olan öğrencilerdir. Marmara Bölgesinde yetişmiş olan öğrenciler en düşük etnikmerkezcilik ortalamasına sahip olan gruptur ve Türkiye dışında yetişmiş olan öğrencilerden sonra, en yüksek kültürlerarası duyarlılık düzeyine sahip gruptur. Güneydoğu Anadolu'da yetişmiş olan öğrenciler de en düşük kültürlerarası duyarlılığa sahip olan gruptur, Fakat Anova Testinin sonucuna göre bu farklar anlamlı değildir.

6. Öğrencilerin yurtdışında bulunma durumlarına göre yapılan analiz sonucunda, daha önce yurtdışında bulunan öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyleri, bulunmayan öğrencilere göre daha düşüktür. Daha önce yurtdışında bulunmuş olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyi de bulunmayan öğrencilere göre daha yüksek tespit edilmiştir. Fakat T-testi sonucuna göre bu farklar da yine anlamlı olarak bulunmamıştır.
7. Erasmus+ Programına katılma durumuna göre, daha önce Erasmus+ Programından yararlanmış olan öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeyi, daha önce Erasmus+ Programından yararlanmamış olan öğrencilere göre daha düşüktür. Ayrıca Erasmus+ Programına katılmış olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri, Erasmus+ Programına katılmamış olan öğrencilere göre daha yüksektir. Bu iki gruba yönelik yapılan T-Testi sonucuna göre Erasmus+ Programına katılmış olan öğrenciler ve katılmamış olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark vardır.
8. Okudukları bölümlere göre yapılan ANOVA analizine göre ise okudukları bölümlere göre öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyleri arasında anlamlı farklar tespit edilmiştir. Bu testin sonucuna göre İngilizce Öğretmenliği, Almanca Öğretmenliği ve Fransızca Öğretmenliği Bölümlerini kapsayan Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Öğrencileri kültürlerarası duyarlılık düzeyleri en yüksek olan öğrencilerdir. Maliye Bölümündeki öğrenciler ise kültürlerarası duyarlılık düzeyleri en az olan öğrenci grubudur. Katılımın fazla olduğu ve etnikmerkezcilik düzeyinin en yüksek olduğu grup İlköğretim Matematik Öğretmenliği Bölümüdür. Etnikmerkezcilik düzeyinin en az olduğu bölümler ise İngilizce İşletme ve Zihinsel Engelliler Öğretmenliği Bölümleridir.

5.2. Tartışma

Kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik ile ilgili ülkemizde farklı gruplarla yapılan ilgili araştırmalar mevcuttur. Bu iki kavram arasında özellikle kültürlerarası duyarlılık kavramı akademik alanda birçok araştırmaya konu olmuştur. Etnikmerkezcilik kavramı üzerinde ise kültürlerarası duyarlılık kavramına göre daha az çalışılmıştır.

Konu ile ilgili yapılan araştırmalardan biri Bekiroğlu ve Balcı (2014)'nın Konya Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi öğrencilerine uyguladığı Kültürlerarası Duyarlılık Ölçeğidir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri cinsiyet, yurtdışında bulunma ve sosyal medya üzerinden yabancılarla iletişim kurma gibi değişkenler baz alındığında anlamlı farklar göstermemiştir. Fakat araştırmaya göre yabancı medyayı takip etme oranı arttıkça ve yabancı dil seviyeleri arttıkça öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde de artış olduğu belirlenmiştir. En anlamlı fark ise Erasmus+ Programına katılma isteği ve farklı bir ülkede yaşama isteği olan öğrencilerde belirlenmiştir. Erasmus+ Programına katılmak isteyen öğrencilerin ve farklı bir ülkede yaşamak isteyen öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde, diğer öğrencilere göre anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Konu ile ilgili bir diğer araştırma ise Öğüt (2017)'ün doktora tezinde uyguladığı kültürlerarası duyarlılık ölçeğidir. Bu araştırmada ölçek, Konya'da ikamet eden kişilere uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre de kişilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde yurtdışında bulunma durumlarına göre anlamlı bir fark belirlenmezken, yabancı medyayı takip etme oranına göre bu düzey artış göstermiştir. Ayrıca kişilerin eğitim durumu arttıkça kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde de artış tespit edilmiştir. En anlamlı fark ise farklı kültürlerden arkadaşa sahip olup olmama durumunda belirlenmiştir. Farklı bir kültürden arkadaşa sahip olan kişilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin diğerlerine göre anlamlı şekilde fazla olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve kültürel zekaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ile ilgili Abaşlı ve Polat (2019)'ın yapmış olduğu araştırmaya Ankara'da 3 ayrı devlet üniversitesinde öğrenim gören Türk ve yabancı uyruklu öğrenciler katılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında yaş ve uyruk gibi değişkenlere göre öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde anlamlı bir fark görülmezken, araştırmaya katılan Türk öğrencilerden erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde anlamlı bir fark görülmüştür. Türk erkek öğrencilerin, Türk kadın öğrencilere göre kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin oldukça fazla olduğu belirlenmiştir.

Bulduk vd. (2017) konu ile ilgili Düzce Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulunda bir araştırma yürütmüş ve öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre ise öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin cinsiyete göre değişmediği belirlenmiştir. Anlamli fark ise bölüm ve yabancı dil değişkenlerinde görülmüştür. Çocuk gelişimi bölümü öğrencilerinin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin diğer bölümdeki öğrencilere göre daha fazla olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yabancı dil bilen öğrencilerin de kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde diğer öğrencilere göre artış belirlenmiştir.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar ile diğer çalışmaların sonuçları arasında benzerlikler bulunmaktadır. Bu çalışma da dahil olmak üzere konu ile ilgili yapılan çalışmaların çoğunda kültürlerarası duyarlılık düzeyi cinsiyete göre farklılık göstermese de Bulduk vd. (2017) 'nin yaptıkları çalışmada cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ayrıca Bekiroğlu ve Balcı (2014)'nin yaptıkları çalışma da Erasmus+ Programına katılmak isteyen öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde artış belirlenmiştir. Bu çalışmada da benzer olarak Erasmus+ Programından yararlanmış olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık düzeyleri diğer öğrencilere göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Bu çalışmanın sonucunda elde edilen sonuçlar Erasmus+ Programının öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyleri üzerindeki etkisini açıkça göstermiştir. Etnikmerkezciliğin azalması ve kültürlerarası duyarlılığın artmasının, postmodern çağın ve postmodern eğitimin bir getirisi olan çoğulculuk kavramın desteklediğini söyleyebiliriz. İçinde yaşadığımız çağdan önceki modern çağ teorisinde tüm vatandaşların eşit olarak kabul edilmesi savunulurken, günümüz postmodern çağ teorisinde tüm kültürlerin eşit kabul edilmesi savunulmaktadır. Gellner, (1992, s.73). Çalışma sonucunda bölümlerine göre öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerine bakıldığında Yabancı Diller Eğitimi Bölümü altındaki İngilizce Öğretmenliği, Almanca Öğretmenliği ve Fransızca Öğretmenliği Bölümlerinin etnikmerkezcilik düzeylerinin diğer bölümlerde öğrenim gören öğrencilere göre daha düşük, kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin ise daha yüksek olduğunu görüyoruz. Bunun nedeni de bu bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin sadece bu yabancı dilleri öğrenmeleri değil aynı zamanda bu dilleri öğrenirken dolaylı olarak o kültürün alışkanlıkları, gelenekleri ve günlük yaşamlarına maruz kalmalarıdır. Bu sebeple de bu öğrenciler yurtdışı deneyimine en yakın deneyimi eğitim hayatlarının içinde bilinçli ya da bilinçsiz olarak yaşamaktadırlar. Bu bağlamda farklı kültürlere ve farklı kültürlere mensup kişilere ba-

PDF Eraser Free

kış açımızı değiştirmemizi sağlayabilecek en kolay yol ise diğer kültürleri tanımamıza olanak veren bir zaman diliminde yurtdışında bulunmaktan geçer. Böylece diğer kültürlerin kendi kültürümüzden daha iyi ya da daha kötü değil sadece farklı olduğu bilincine varabiliriz.

Araştırmamız sonucunda öğrencilerin yurtdışında bulunma durumlarına göre kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyleri arasında anlamlı bir fark yokken Erasmus+ Programından yararlanmış öğrencilerin etnikmerkezcilik düzeylerinin diğer öğrencilere göre çok daha düşük ve kültürlerarası duyarlılık düzeylerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, eğitim amacı dışında tatil, ziyaret vs, gibi amaçlarla yurtdışında bulunmuş olan öğrencilerin gittikleri ülkelerin kültürünü tanıyacak kadar ya da o kültürden insanlarla iletişim kurmak için yeterli zamanlarının olmadığını gösterir. Erasmus+ Programı bu aşamada iyi bir araçtır. Öğrenciler hem akademik anlamda yeni bir deneyim yaşarken aynı zamanda yeni bir kültür tanıma, yeni bir dil öğrenme ve birçok farklı ülkeden insan tanıma olanağı bulurlar. Bu aşamada öğrenciler kendilerine kariyer, dil, yeni alışkanlıklar, sosyal beceriler anlamında büyük katkılar sağlarken, bireysel olarak edindikleri bu beceriler dolaylı olarak eğitim sistemine ve ülkelere de büyük katkılar sağlar. Bu bağlamda bu öğrencilerin modern eğitim sisteminden postmodern eğitim sistemine geçerken bireysel ve akademik anlamdaki katkılarını göz ardı edilemez. Çünkü postmodern eğitim sistemi farklılıkların zenginliğini ve bireylerin yeteneklerine göre eğitim sistemi algısını ön plana koyar, yaşama dönük bilgiye önem verir, tek olduğu düşünülen evrensel gerçeklikleri kabul etmez, kültürel göreliliğe önem verir ve düşünce, yaşam, kişilik özerkliği ve eylem serbestliğini destekler (Kılıç ve Bayram, 2014, s.374). Postmodern eğitimin gereklilikleri ve Erasmus+ Programının amaçlarının birbiri ile örtüştüğü ve birbirine katkı sağladığını söyleyebiliriz.

5.3. Öneriler

Araştırma sonucunda Anadolu Üniversitesi ve Osmangazi Üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyleri Erasmus+ Programına katılmış olmaları ile doğrudan ilişkili olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca yapılan diğer araştırmalar da Erasmus+ Programına katılımın öğrencilere sosyal anlamda, akademik anlamda ve kariyer anlamında birçok katkı sağladığını ortaya koymuştur. Dolaylı olarak bu öğrenciler deneyimlerinden edindiklerini ileriki evrelerde çevrelerine ve ülkelere de katkı sağlamada kullanacaklarıdır. Bundan dolayı da üniversitelerin, öğrencileri Erasmus+ Programına katılım konusunda daha fazla teşvik et-

PDF Eraser Free

meleri önerilebilir. Ayrıca Üniversitelerin uluslararası ilişkiler birimlerinin öğrencilerle daha fazla iletişim kurup, Erasmus+ Programına katılım evresinde öğrenciler ve gerekli kurum ve kuruluşlar arasındaki ilişkiyi takip etmeleri ve öğrencilere daha fazla yardımcı olmaları önerilebilir. Erasmus+ Öğrenci Hareketliliği Programının dışında, Erasmus+ Personel Hareketliliği Programının da daha fazla tanıtılması ve personel katılımının teşvik edilmesi önerilebilir.

Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Ölçekleri Türkçeye uyarlanmış ölçeklerdir ve Türkçeye uyarlanması aşamasında sorunlarla karşılaşmış ölçeklerdir. Bu bağlamda kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik kavramlarının daha sağlıklı ölçülebilmesi ve alan yazına olacak katkıları için araştırmacılara Türkçe ölçek geliştirme çalışması yapmaları önerilebilir.

Bu araştırmada öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeyleri arasında cinsiyet, yaş, yetiştikleri coğrafi bölge ve yurtdışında bulunma durumlarına göre anlamlı bir fark elde edilmemiştir. Buna göre araştırmacılar Erasmus+ Programından yararlanmış olan öğrenciler ve yararlanmamış olan öğrencilerle nitel bir çalışma yürütebilir ve kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini daha farklı sorular ile daha farklı değişkenlere göre inceleyebilirler. Ayrıca Erasmus+ Programından yararlanan öğrenciler ile değişim programının devam ettiği süreçte nitel bir çalışma yürütüp öğrencilerin yaşadıkları deneyimlerinin adım adım tespit edilmesi önerilebilir.

- Abaslı, K., ve Polat, Ş. (2019). Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve kültürel zekaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparaslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 193-202.
- Adler, R. B. & Towne, N. (1987). *Looking in/ looking out*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Alatas, S. F. (2016). *Sosyal bilimlerde alternatif söylemler*. (A. Bölükbaşı, Çev.). Ankara: Matbu.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., ve Yıldırım, E. (2004). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Sakarya: Sakarya.
- Aslanargun, E. (2007). Modern eğitim anlayışına yönelik eleştiriler ve postmodern eğitim yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 50, 195-212.
- Asutay, H. (2007). *Dil, kültür ve eğitim*. Konya: Eğitim.
- Auernheimer, G. (2003). *Einführung in die interkulturelle pädagogik*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Aydın, H. (2006). Eğitimde modern ve post-modern modeller. *Bilim ve Gelecek Dergisi*, 33(2), 60-69.
- Aydın, H. (2013). *Dünyada ve Türkiye 'de çokkültürlü eğitim tartışmaları ve uygulamaları*. Ankara: Nobel.
- Bae, S. ve Song, H. (2017) Intercultural sensitivity and tourism patterns among international students in Korea: Using a latent profile analysis. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 22(4), 436-448.
- Banos, R.V. (2006). Intercultural sensitivity of teenagers: A study of educational necessities in Catalonia. *Intercultural Communication Studies*, 15 (2), 16-22.
- Başbay, A. ve Bektaş, Y. (2009). Çokkültürlülük bağlamında öğretim ortamı ve öğretmen yeterlilikleri. *Eğitim ve Bilim*, 34, 30-43.
- Bekiroğlu, O. ve Balcı, Ş. (2014). Kültürlerarası iletişim duyarlılığının izlerini aramak: "İletişim Fakültesi öğrencileri örneğinde bir araştırma". *Selçuk Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Dergisi*, 35, 429-459. doi: 10.1563/sutad.187110
- Bennet, M. (1986). A developmental approach to intercultural sensitivity. *International Journal of Intercultural Relations*. 10 (2), 179-186.
- Bozdağ, F ve Kocatürk, M. (2017). Development of xenophobia scale: validity and reliability analysis. *The Journal of International Social Research*. 10 (52). 615-620.

- Bulduk, S., Usta, E., ve Dinçer, Y. (2017). Kültürlerarası duyarlılık ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi: Bir Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu örneği. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 73-77.
- Carignan, N., Sanders, M., & Pourdavood, R. G. (2005). Racism and ethnocentrism: social representations of preservice teachers in the context of multi, and intercultural education. *International Journal of Qualitative Methods*, 4(3), 1-17.
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (1997). A review of the concept of intercultural sensitivity. *Human Communication*, 1, 11-16.
- Coşkun, H. (2006). *Türkiye’de kültürlerarası eğitim*. Ankara: Nobel.
- Çelik, K. (2018). *Üniversitelerdeki erasmus programlarının öğrencilerin sosyo-kültürel durumlarına etkisi üzerine bir araştırma: Aksaray Üniversitesi örneği* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi’nden alınmıştır. (504663).
- Demir, A., ve Demir, S. (2009). Erasmus programının kültürlerarası diyalog ve etkileşim açısından değerlendirilmesi. *The Journal of International Social Research*, 2(9), 97-105.
- Dündar, S. (2013). Aristokrasiye eğitimsel bir bakış: postmodernizmde eşitsizliğin dönüşümü. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 85-102.
- Gellner, E. (1992). *Postmodernism, reason and religion*. New York: Routledge.
- Gürbüz, S., ve Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Hart, R. P., & Burks, D. M. (1972). Rhetorical sensitivity and social interaction. *Speech Monographs*, 39, 75-91.
- Hjrem, M. (1998). National identities, national pride and xenophobia: a comparison of four western countries. *Acta sociologica*, 41, 335-347.
- Jandt, F. E. (1995). *Intercultural communication: an introduction*. California: Sage.
- John, R. (2007). Ethnocentrism, ethnopreference, xenophobia place in race relations- a new understanding. *Occidental Quarterly*, 7(2), 1-25.
- Kartarı, A. (2003). *Farklılıklarla yaşamak: kültürlerarası iletişim*. Ankara: Ürün.
- Kılıç, L., ve Bayram, B. (2014). Postmodernizm ve eğitim. *Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 3(1), 368-376.
- Kılıç, S. (2016). Statistically speaking.... *Journal of Mood Disorders*, 6(1), 47-48
- Kızılıer, F. (2006). *Moderniteden postmoderniteye*. Erzurum: Salkımsöğüt.
- Krüger- Potratz, M. (2005). *Interkulturelle bildung, eine einföhrung*. Münster, New York, München, Berlin: Waxmann.

PDF Eraser Free

- Kupfer, A. (2008). Diminished states? national power in european education policy. *British Journal of Educational Studies*, 56(3), 286-303.
- Liu, M. (2016). *Intercultural sensivity and teamwork* (Lisans tezi). Theseus'tan alınmıştır. (10024/114455).
- Neuliep, J. W., & McCroskey, J. C. (1997). The development of a U.S. and generalized ethnocentrism scale. *Communication Research Reports*, 14(4), 385-398.
- Öğüt, N. (2017). *Kültürlerarası duyarlılık düzeyi ile etnikmerkezcilik, yaşam doyumu ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Doktora tezi). Ulusal Tez Merkezi'nden alınmıştır. (492149).
- Önder, M. (1997). *Din eğitiminde yeni yöntem çalışmaları* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özensel, E. (2012). Çokkültürlülük uygulaması olarak Kanada çokkültürlülüğü. *Journal of Academic Inquiries*, 7 (2), 55-69.
- Patterson, P. K. (2006). *Effect of study abroad on intercultural sensivity* (Doktora tezi). CiteSeerX'ten alınmıştır. (10.1.1.473.3073).
- Publications Office of the European Union. (2019). *Erasmus+ annual report 2017*. (ISSN No. 2467-4362). <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4e5c3e1c-1f0b-11e9-8d04-01aa75ed71a1> adresinden erişilmiştir.
- Sklizmantaitė, R. (2006). Methoden des fremdsprachunterrichts. *Santalka*, 14(2), 57-83.
- Spitzberg, B. H., & Copach, W. R. (1984). *Interpersonal communication competence*. California: Sage.
- Tamam, E. (2010). Examining Chen and Starosta's model of intercultural sensivity in a multi racial collectivistic country. *Journal of Intercultural Communication Research*, 39(3), 173-183. doi: 10.1080/17475759.2010.534860.
- Tezcan, M. (1993). Postmodernizm ve eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(1), 39-50.
- Topçubaşı, T. (2016). Türkiye'de ve dünyada kültürlerarası eğitim. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 1, 34-45.
- Touraine, A. (2002). *Modernliğin eleştirisi*. (H. Tufan, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi.
- Ulusal Ajans (2019). <http://www.ua.gov.tr/kurumsal/kurumsal-ilgili-link-ve-dok%C3%BCmanlar/eski-programlar> adresinden erişilmiştir.
- Ünal, M. (2011). *Avrupa birliği erasmus öğrenim hareketliliği programının Cıpp mode-line göre değerlendirilmesi* (Doktora tezi). Ulusal Tez Merkezi'nden alınmıştır. (290552).

PDF Eraser Free

Üstün, E. (2011). *Öğretmen adaylarının kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerini etkileyen etmenler* (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi'nden alınmıştır. (279131).

EKLER

Ek Nu- marası	Başlık	Sayfa Numarası
EK 1	Ölçek Formu	58
EK 2	Ölçek İzin Belgei	62
EK 3	Etik Kurul İzin Belgeleri	63
EK 4	Araştırma İzin Belgeleri	65

EK-1
Ölçek Formu

Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Anketi

Bu çalışma, kültürlerarası iletişimi etkileyen unsurlardan Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik ile ilgilidir. Soruları kimliğiniz belli olmadan cevaplayacaksınız ve verilen cevaplar bu çalışmanın dışında kullanılmayacaktır. Sağlıklı sonuçların elde edilmesi adına soruları cevapsız bırakmamanız ve samimi cevaplar vermeniz önemlidir.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

BURCU BONCUK
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yükseköğretimin Yönetimi

BÖLÜM 1

Kişisel Bilgiler

1. Cinsiyetiniz

Kadın () Erkek ()

2. Daha önce yurtdışında bulundunuz mu?

Evet () Hayır () Amaç _____ Süre _____

3. Erasmus Öğrenim Hareketliliği Programından yararlandınız mı?

Evet () Hayır ()

4. Bölümünüz _____

5. Yaşınız

18-20 () 21-23 () 23-25 () 26 ve üstü ()

6. Yetiştüğünüz coğrafi bölge (en uzun yaşadığınız bölge)

Marmara () İç Anadolu () Doğu Anadolu () Ege ()

Güneydoğu Anadolu () Karadeniz () Akdeniz () Türkiye dışı ()

7. Yetiştüğünüz yerleşim birimi (en uzun süre yaşadığınız yerleşim birimi)

Köy () İlçe () İl merkezi () Diğer ()

BÖLÜM 2

ETNİKMERKEZCİLİK ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadeleri hızlıca okuyunuz ve ilk izleniminize göre cevap veriniz. Cevaplarınızı 1 ile 5 arasında, düşüncenizi en iyi tanımlayan numara ile gösteriniz. Bu ölçekte “doğru” veya “yanlış” cevaplar <u>olmadığını</u> unutmayınız ve mümkün olduğu kadar içten cevaplar vermeye özen gösteriniz.		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Teşekkürler						
1.	Diğer birçok kültür benim kültürümle kıyaslandığında geri kalmıştır.	1	2	3	4	5
2.	Benim kültürüm diğer kültürlere örnek olmalıdır.	1	2	3	4	5
3.	Diğer kültürlerin insanları benim kültür ortamına gelince tuhaf davranırlar.	1	2	3	4	5
4.	Diğer kültürlerdeki yaşam biçimleri de benim kültürümdekiler kadar meşrudur (geçerlidir).	1	2	3	4	5
5.	Diğer kültürler benim kültürüme daha çok benzemeye çalışmalıdır.	1	2	3	4	5
6.	Diğer kültürlerin değerleri ve gelenekleriyle <u>ilgilenmiyorum.</u>	1	2	3	4	5
7.	Benim kültürümdeki insanlar başka kültürlerdeki insanlardan pek çok şey öğrenebilir.	1	2	3	4	5
8.	Diğer kültürlerdeki pek çok insan kendileri için neyin iyi olduğunu <u>bilmiyorlar.</u>	1	2	3	4	5
9.	Diğer kültürlerin değerlerine ve geleneklerine saygı duyarım.	1	2	3	4	5
10.	Pek çok insan benim kültürümdeki insanlar gibi yaşasaydı, daha mutlu olurdu.	1	2	3	4	5
11.	Farklı kültürlerden pek çok arkadaşım var.	1	2	3	4	5
12.	Benim kültürümdeki insanlar neredeyse dünyadaki en iyi yaşam biçimine sahiptir.	1	2	3	4	5
13.	Diğer kültürlerdeki yaşam biçimleri benim kültürümdekiler kadar meşru (geçerli) <u>değildir.</u>	1	2	3	4	5
14.	Diğer kültürlerin değerlerine ve geleneklerine karşı çok ilgiliyim.	1	2	3	4	5
15.	Benden farklı olan insanları da kendi değerlerimle yargılarım.	1	2	3	4	5
16.	Kendime benzeyen insanları erdemli olarak görürüm.	1	2	3	4	5
17.	Benden farklı insanlarla işbirliği <u>yapmam.</u>	1	2	3	4	5
18.	Benden farklı olan insanlara <u>güvenmem.</u>	1	2	3	4	5
19.	Diğer kültürlerden insanlarla etkileşim kurmaktan <u>hoşlanmam.</u>	1	2	3	4	5
20.	Diğer kültürlerin değerlerine ve geleneklerine karşı çok az saygım var.	1	2	3	4	5

BÖLÜM 3

KÜLTÜRLERARASI DUYARLILIK ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadeleri hızlıca okuyunuz ve ilk izleniminize göre cevap veriniz. Cevaplarınızı 1 ile 5 arasında, düşüncenizi en iyi tanımlayan numara ile gösteriniz. Bu ölçekte “doğru” veya “yanlış” cevaplar <u>olmadığını</u> unutmayınız ve mümkün olduğu kadar içten cevaplar vermeye özen gösteriniz.		Teşekkürler				
		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurmaktan zevk alırım.	1	2	3	4	5
2.	Bence, diğer kültürlerin insanları dar görüşlüdür.	1	2	3	4	5
3.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurma konusunda kendimden oldukça eminim.	1	2	3	4	5
4.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurarken istediğim kadar sosyal olabilirim.	1	2	3	4	5
5.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurarken söze nasıl başlayacağımı daima bilirim.	1	2	3	4	5
6.	Farklı kültürlerden insanların önünde konuşmak bana çok zor gelir.	1	2	3	4	5
7.	Farklı kültürlerden insanlarla vakit geçirmekten <u>hoşlanmıyorum</u> .	1	2	3	4	5
8.	Farklı kültürlerden insanların değerlerine saygı duyarım.	1	2	3	4	5
9.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurarken çabuk gerilirim.	1	2	3	4	5
10.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurarken kendime güvenirim.	1	2	3	4	5
11.	Kültürleri farklı akranlarım hakkında bir izlenim oluşturmadan önce bekleme eğiliminde olurum.	1	2	3	4	5
12.	Farklı kültürlerden insanlarla birlikteyken sık sık cesaretim kırılır.	1	2	3	4	5
13.	Farklı kültürlerden insanlara karşı açık görüşlüyümdür.	1	2	3	4	5
14.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurarken çok iyi gözlem yaparım.	1	2	3	4	5
15.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurarken sıklıkla kendimi işe yaramaz hissederim.	1	2	3	4	5
16.	Farklı kültürlerden insanların davranış biçimlerine saygı duyarım.	1	2	3	4	5
17.	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşim kurarken mümkün olduğu kadar çok bilgi edinmeye çalışırım.	1	2	3	4	5
18.	Farklı kültürlerden insanların fikirlerini kabul <u>etmem</u> .	1	2	3	4	5
19.	Bence, benim kültürüm diğer kültürlerden daha iyidir.	1	2	3	4	5
20.	Etkileşimimiz sırasında kültürel olarak farklı akranıma sık sık olumlu tepkiler veririm.	1	2	3	4	5
21.	Kültürel olarak farklı insanlarla uğraşmak zorunda kalacağım durumlardan kaçınırım.	1	2	3	4	5
22.	Kültürel olarak farklı akranıma, sözlerimle ve hareketlerimle onu anladığımı sık sık belli ederim.	1	2	3	4	5
23.	Kültürel olarak farklı olduğum akranımla aramdaki farklılıklardan zevk alırım.	1	2	3	4	5

EK-2

Ölçek izin belgesi

Burcu Boncuk

Kime: ustun-elif@hotmail.com

Salı

[Ayrıntılar](#)

BB

İyi günler,

Ben Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yükseköğretimin Yönetimi bölümünde yüksek lisans yapmaktayım. Şu an tez önerisi aşamasında olup, "Öğrenim hareketliliği programından yararlanmış ve yararlanmamış öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve etnikmerkezcilik düzeylerinin modern ve postmodern bağlamda değerlendirilmesi" ile ilgili bir araştırma yapmayı amaçlamaktayım ve uyarlamış olduğunuz bu ölçekleri kullanmak için izninizi istiyorum.

Teşekkür ederim.

Burcu BONCUK

[Daha Fazlasını Gör](#)

elif üstün

Ynt: Ölçek izni

Kime: Burcu Boncuk

Dün

[Ayrıntılar](#)

EÜ

Merhaba,

Öncelikle çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum. Ölçeği araştırmanızda elbette kullanabilirsiniz.

YÖK veritabanında yayınlanmış olan tezimin "Ekler" bölümünden ölçeğe; "Yöntem" bölümünden ise ölçekle ilgili istatistiksel verilere ulaşabilirsiniz.

Başarılar.

Elif Üstün Kıran

Huawei Mobil'imden gönderildi

Huawei Mobil'imden gönderildi

EK-3

Etik İzin Belgeleri

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Etik İzin Belgesi

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER
BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
ESKİŞEHİR

Toplantı Tarihi : 04.10.2018

Toplantı No : 2018-10

GÜNDEM :

3. Başvuru Sahibi : Doç.Dr.Halis Adnan ASLANTAŞ. **Konu :** “Erasmus+Programı Ve Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık Ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi : ESOGÜ ve Anadolu Üniversitesi Örneği” konulu araştırmasının, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’na uygunluğunun görüşülmesi.

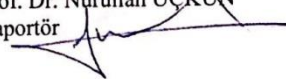
KARAR :

3. Doç.Dr.Halis Adnan ASLANTAŞ. Konu : “Erasmus+Programı Ve Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık Ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi : ESOGÜ ve Anadolu Üniversitesi Örneği ” konulu araştırmasının, veri toplama araçlarını uygulamak için gerekli yerlerden yasal izinleri almak şartıyla Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’na uygunluğuna, oy birliğiyle karar verildi.

Prof. Dr. Eyüp ARTVİNLİ
Başkan

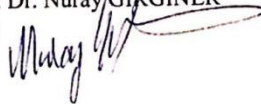

Prof. Dr. Yaşar SAKI
Başkan Yardımcısı

Prof. Dr. Abdullatif VALAMAN
Üye

Prof. Dr. Nurullah UCKUN
Raportör

Prof. Dr. Nuri KAVAK
Üye (Görevli)

Prof. Dr. Erdoğan BOZ
Üye (izinli)

Prof. Dr. Nuray GİRGİNER
Üye

Scanned with
CamScanner

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA
VE YAYIN ETİK KURULU DEĞERLENDİRME FORMU

Araştırma No : 03	
Araştırma Başlığı : Erasmus+Programı Ve Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık Ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi : ESOĞÜ ve Anadolu Üniversitesi Örneği	
Sorumlu Araştırmacı : Doç.Dr.Halis Adnan ASLANTAŞ	
Başvuru Tarihi : 01.10.2018	
☒ Kabul	
☐ Düzeltme Gereklidir	Gerekçe: 1. 2. 3.
☐ Red	Gerekçe: 1. 2. 3.
Başkan	
Adı Soyadı Prof.Dr. Eyüp ARTVİNLİ	Tarih 04.10.02018
İmza 	

Anadolu Üniversitesi Etik İzin Belgesi

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : 63784619-050.99
Konu : Burcu BONCUK'un Yüksek Lisans
Tezi Uygulama İzin Talebi

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 14/12/2018 tarihli ve 86930425-204.01.07/E.133010 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda belirtilen; Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yükseköğretimin Yönetimi Bölümü öğrencisi Burcu BONCUK'un, Doç. Dr. H. Adnan ARSLANTAŞ'ın danışmanlığında hazırladığı "Erasmus+ Programı ve Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnikmerkezcilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi: ESOGÜ ve Anadolu Üniversitesi Örneği" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından incelenmiş ve etik açıdan uygun bulunmuş olup söz konusu tez çalışması kapsamında Üniversitemiz bünyesinde uygulama yapması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Güler GÜNŞOY
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Evrakı Doğrulamak İçin: <http://belgedogrulama.anadolu.edu.tr/en/Vision-Sorgula/BelgeDogrulama.aspx?V=BEBRKZDRJ> Pin Kodu: 50732
Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı Eskişehir
Telefon No: +90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No: +90 222 335 36 16
E-Posta: gensck@anadolu.edu.tr İnternet Adresi: www.anadolu.edu.tr
Bilgi İçin: Bediha AKSAN
Unvan: Büro Personeli
Telefon No: 1352

Scanned with
CamScanner

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Araştırma İzni

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 30598927-302.08.01-E.45476
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı (Burcu
BONCUK).

15/04/2019

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi : 05/04/2019 tarihli ve 41701 sayılı yazınız.

Üniversitemiz, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yükseköğretimin Yönetimi Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Burcu BONCUK un "**Erasmus+ Programı ve Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnik Merkezilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi: ESOGÜ ve Anadolu Üniversitesi Örneği**" konulu tez çalışması kapsamında, Fakültemizde araştırma yapması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Özden TEZEL
Dekan

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır. Evrak doğrulama adresi:
<https://ebysanetm.ogu.edu.tr/Home/Doğrulama/bce82ea5-41b2-43e3-86d2-c9c9809bee28>

Adres	: Meselik Kampüsü PK.26480 Odunpazarı	Ayrıntılı Bilgi	: Çiler ÇAĞLAR - Bilgisayar İşletmeni
Telefon	: 0222 2393750-1635	Faks	: 0222 2293124
E-Posta	: ccaglar@ogu.edu.tr	Elektronik Ağ	: http://www.egitim.ogu.edu.tr
		KEP Adresi	: esk.osmangaziunirek@hs01.kep.tr

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZI ÜNİVERSİTESİ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 35931023-302.08.01-E.44716
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı (Burcu
BONCUK)

12/04/2019

REKTÖRLÜK MAKAMINA

İlgi : Diploma İşlemleri Birimi'nin 05/04/2019 tarihli ve 41701 sayılı yazı.

İlgili yazınıza istinaden Tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Burcu BONCUK'un "Erasmus+ Programı ve Öğrencilerin Kültürlerarası Duyarlılık ve Etnik Merkezilik Düzeylerinin Değerlendirilmesi: ESOGÜ ve Anadolu Üniversitesi Örneği" konulu tez çalışması kapsamında, Fakültemizde araştırma yapması uygun görülmüştür.

Bilgilerinize ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Emrah FERHATOĞLU
Dekan Yardımcısı

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır. Evrak doğrulama adresi:

<https://ebysnetm.ogu.edu.tr/Home/Dogrulama/936b361b-1128-426a-b271-40d2b432d76c>

Adres : Meselik Kampüsü PK.26480 Odunpazarı

Telefon : 2393750/1167

E-Posta : gozmr@ogu.edu.tr

Ayrıntılı Bilgi : Gökhan ÖZNER - Teknisyen

Fax : 0 222 2292527

Elektronik Ağ : www.ogu.edu.tr

KEP Adresi : esk.osmangaziunirek@hs01.kep.tr

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı SOYADI : Burcu BONCUK
Doğum Yeri* : İstanbul
Doğum Tarihi* : 30.09.1993

Eğitim Durumu

Lise	Çakmaklı Cumhuriyet Lisesi	2011
Lisans	Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi	2016
Yüksek Lisans	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	-

Yabancı Dil Yabancı diller düzeyi de belirtilerek yazılmalıdır.

İngilizce: Okuma (Çok iyi), Yazma (Çok iyi), Konuşma (Çok iyi)

Almanca: Okuma (Çok iyi), Yazma (Çok iyi), Konuşma (Orta)

İspanyolca: Okuma (İyi), Yazma (İyi), (Konuşma (Orta)

Mesleki Geçmiş

Görev	Kurum	Çalışma Tarihleri
Stajyer Öğretmen	Tayfur Bayer Lisesi	2015-2016

İletişim

E-posta adresi: bboncuk3490@gmail.com